

І гужому наукайтеся,
З свого не цурайтеся...
Т. ШЕВЧЕНКО

Адреса
Редкації і Адміністрації:
'Svoboda', 81-83 Grand St.,
Jersey City, N. J.
Тел.: HEAnderson 4-0237
УНС: HEAnderson 5-8740

КОМІСІЯ ОБМЕЖУЄ ПОВНОВАСТІ ПРЕЗИДЕНТА В СПРАВІ АТОМУ

КОНГРЕСОВА КОМІСІЯ АТОМОВОЇ ЕНЕРГІЇ ПОГОДЖУЄ НА ПОБУДОВУ АТОМОВИХ ЕЛЕКТРИВЕНЬ, АЛЕ ПРОТИВІТЬСЯ, ЩОБ ПРЕЗИДЕНТ МІГ ПРИЗНАЧАТИ НЕОБМЕЖЕНУ КІЛЬКІСТЬ АТОМОВИХ МАТЕРІАЛІВ МІЖНАРОДНІЙ АГЕНЦІЇ

Вашингтон. — Спільна Конгресова Комісія Атомової Енергії виступила проти урядових планів в справі атомової енергії в ЗДА і закордоном. Вона погодилася на деякі змінені урядові плани про побудову урядових електричних в цій країні. Але одночасно ця комісія обмежила повноваження Президента призначати необмежену кількість атомових матеріалів для Міжнародної Агенції Атомової Енергії, як це пропонував Айтенгавер. Ухвали Конгресової Комісії Атомової Енергії свідчать про те, що вона не погоджується з урядовою Комісією Атомової Енергії, яку очолює адмірал Луїс Л. Страве. Уряд пропонував, щоб атомові електричні будували приватні фірми, а уряд тільки допомагав би їм в тому, але демократичні члени конгресової комісії висловилися за те, щоб і електричні будували сам уряд. Уряд і республіканські члени Конгресу протиставляють цьому планові і вони мають надію, що в повних палатах вдасться змінити ухвалу конгресової комісії, як це було і минулого року. Та гірше представляється справа з обмеженням повноважень Президента призна-

ЗДА матимуть вніе в 1960 році атомовий торговельний корабель

Вашингтон. — На дискусійному вечорі, влаштованому Комісією Атомової Енергії та Морською Адміністрацією, керівник останньої Кларенс Г. Морз поінформував присутніх про план збудування першого атомового торговельного корабля. Праці над конструкцією цього модерного корабля почнуться вже весною 1958 року і він буде готовий до плавби в 1960 році. Його збудування — це перший крок до майбутньої атомової торговельної флотії. Прогнозований корабель матиме 21,000 тонн місткості і зможе прокодити 350,000 миль без поповнення атомового настання, значить, можливе відвідувати свої подорожі на протязі трьох років. Матиме цей корабель яких 600 стій до-

Сенатор Морс спротивився перервати дискусію над законопроектом про громадянські права

Вашингтон. — Провідники обох партій сенатор Ліндон Б. Джансон від демократів і сенатор Вільям Ф. Новленд від республіканців погодилися були в тому, щоб на два дні закрити "перемір'я" в справі боротьби за законопроект про громадянські права та під час того прийняти ці законопроекти, які повинні бути ухвалені якнайшорше за огляду на те, що деякі урядові агенції не мають ухваленого бюджету, хоч фінансовий рік почався 1-го липня. До такого рішення Сенату треба згоди всіх сенаторів. Але демократичний сенатор з Орегону Вейк Морс спротивився цій пропозиції і

На становище сенатора в Вискансин кандидують Колер і Проксмайр

Мілвокі, Виск. — В праймаришах в сейті Вискансин, які відбулися 30-го липня, із республіканців переміг постійний прихильник президента Айтенгавера Волтер Дж. Колер, який дістав 98,985 голосів. Із демократів переміг колишній член сейтської асамблеї Вільям Е. Проксмайр, на якого випало 79,150 голосів. Числа голосів ще не є повні, бо бракує вислідів із деяких виборчих округів. Вислід цих праймаришів, в яких вибрали кандидатів на сенатора, опорожнене вислідом смерті сенатора Джозефа Р. МекКарті, свідчить про те, що вплив сенатора МекКарті дуже зменшився, коли переміг його противник, а його прихильники, колишній конгресмен, Гленн Р. Дейвіс дістав тільки 92,734 голосів. Голоси республіканців були розбиті, бо в праймаришах брали участь аж 7 республіканських кандидатів, крім згаданого, ще Алвін О'Конкі (63,627 голосів), Воррен Новлес (22,488), Джералд Лордж (6,269) і Джон Шеффер (1,637). З демократів кандидували конгресмен Клемент Дж. Заблоцький, який дістав 49,991 голосів. Вибори сенатора відбудуться 27-го серпня цього року.

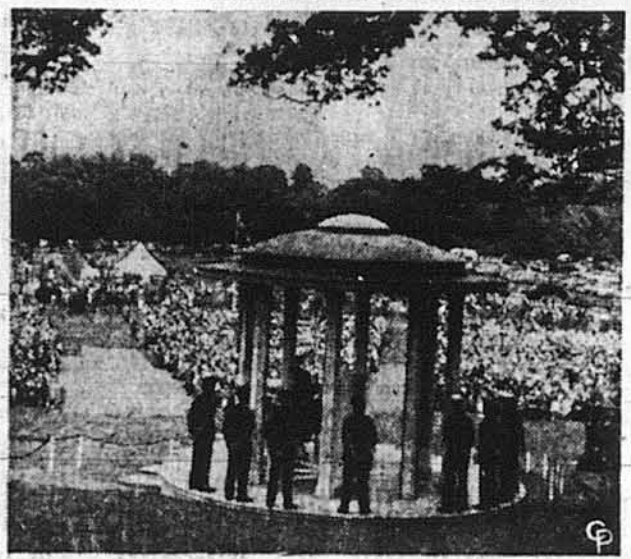
Дві нові групи на списку підривних організацій

Вашингтон. — Контрольна Рада Підривної Діяльності визнала Конгрес Громадянських Прав і Американський Хрестоносний Похід Миру за організації "комуністичного фронту" і наказала їм зареєструватися в генеральному прокуратурі. П'ятичленна рада одностайно ствердила, що дві організації є "під безпосередньою контролею" Комуністичної партії. Конгрес Оборони Громадянських Прав організувався в квітні 1946 року, і від того часу його політика є ідентична з політикою Комуністичної партії. Американський Хрестоносний Похід Миру ніби то виступав в обороні миру в світі, а в дійсності здійснює програму Комуністичної партії і завжди підтримує політику Москви.

Передбачають можливість повтору Перона до Аргентини

Буенос Айрес. — З опублікованих вислідів недільних виборів виходить, що проурядовий блок партій, до якого входять крім Народної Радикальної Партії під проводом Бальбіна, що є сім інших партій між ними те і комуністична, диспонує майже в Установчому Зібранні 118 мандатів на всіх 205. Цей блок здобув у цілому 4,093,989 голосів, з чого 2,142,616 припало на народну радикальну партію і 230,122 (з 4 мандатами) на комуністів. При одностайності цього блоку уряд матиме переваги змінити конституції і відбутися вибори в лютому 1958 р. Проти цього проурядового блоку і його реформи виступатиме всі інші аргентинські партії під проводом крайніх радикалів. Цей другий блок здобув 2,360,167 голосів і 87

ПОШАНУВАННЯ „ВЕЛИКОЇ ХАРТІ СВОБІД“

На закінчення свого конгресу — члени Американської Асоціації Адвокатів уладили маніфестаційне зібрання в Ранімед в Англії, де в 1215 році за короля Джана була проголошена Велика Хартія Свобід. Місце, на якому це сталося 750 років тому, зазначене скроменю ротоною, що її тепер оточила сторожа. Маса англіївців придиляються церемонії.

Міжнародне право мусить бути достосоване до атомової доби

Лондон. — Атомово доба внесла подібні велетенські зміни в життя людства, як іх внесла доба індустріалізації і тому треба пристосувати до неї законодавство в кожній окремій країні та міжнародне право. Таке заявив у своїй інавгураційній промові новий президент Американської Асоціації Адвокатів на останньому засіданні конгресу цієї Асоціації у Лондоні, у вікторію 30 липня ц. р., Чарльз С. Райн з Вашингтону. Він має шойно 44 роки і є наймолодшим президентом Асоціації.

Тунісія взорується на конституції ЗДА

Туніс. — Перший президент новопроголошеної республіки Тунісії Габіб Бургуїба склав свій перший уряд, зворувавшись щодо номенклатури її організаційної схеми на прикладі Америки. Такий чиним — не тільки він сам став президентом і водночас головою уряду, але й скасував титул міністрів та звів у своєму уряді тільки "секретарів". О п р и л ю д н е н о призначив 12-ох державних секретарів і чотирьох підсекретарів, підлеглих безпосередньо президенту.

Совети дадуть Югославії обіцяну допомогу

Београд. — Совєтський уряд погодився зrealizувати обіцяну Югославії поверну року тому фінансову допомогу у висоті 250,000,000 доларів на розбудову югославського промислу. Конкретно, з цієї допомоги мають збудувати дві нові електричні, з яких одна буде на терені Чорногори, фабрики штучних погнів та фабричний завод для продукції алюмінію. Цей останній проект проковтне 70% названої агорі суми. Совєтський уряд, підписавши першу порозуміння щодо чверть-мільярду допомоги, потім, в атмосфері нового розсварення, не дав обіцяних грошей, викручуючись, що треба відкласти реалізацію цієї угоди до закінчення останньої серваторії.

ЧСР запротестувала проти перелету американських літаків

Прага. — Комуністичний уряд висі офіційний протест проти „важкого порушення американськими літаками суверенного чехо-словацького повітряного простору“. У нього, що її чесько-словацьке міністерство закордонних справ передало американському амбасадорові в Празі, закидаючи американському летунству, що ніби в минулу суботу 27 липня ц. р., не звертаючи уваги на сигнали перестороги з чеських літаків та закидаючи завернутися назад, американські літаки впродовж 28 хвилин летіли вглиб Чехословаччини аж до Праги.

У ЛОНДОНІ РАДЯТЬ НАД КОРДОНАМИ „ВІДКРИТОГО НЕБА“

ІСНУЄ ПРОСІКТ ПІДДАТИ КОНТРОЛІ ЛЕТУНСТВОМ ВСЮ АМЕРИКУ, ЄВРОПУ І СССР

Лондон. — Вже в найближчих днях, а то й годинах, Захід запропонує Совстам завести міжнародну контрольну інспекцію летунством над точно означеними територіями трьох континентів — Європи, Азії й Америки, — згідно з концепцією през. Айтенгавера про відкрите „небо“ з-перед двох років. Це головна справа, над якою у Лондоні нараджувався в перших двох днях перебування там державний секретар Джон Фостер Доллес. Він переріг тригодинну нараду з головою американської делегації на конференції розроблення Герольдом Стасеном, після чого нараджувався з міністром закордонних справ Англії Селвайном Ллойдом та з делегатами на тій конференції Англії, Франції і Канади. За пресовими інформаціями — західні представники на конференції розроблення запропонує Совстам дві концепції летунської контрольної системи. Одна з них брала під увагу всю територію 3-х континентів. Друга концепція більш обмежена. Вона бере під увагу Європу від західних берегів Ірландії по Урал, себто всю західну Європу і європейську частину СССР. Вислід розмови з Зоріном, Стасеном запропонував був уже розшир далекої півночі, однак більшовики відразу відкинули були це. Самі вони запро-

Японські військовики розчаровані ком. Китаєм

Гонг Конг. — Комуністичний уряд, якому стримання залежить на покращенні взаємин із Японією із економічних причин та для ослаблення краху комуністичної для комуністичної інфляції туди, запросив був — як акт особливий куртуазії — прогулянку високих японських старшин, між ними колишнього шефа штабу японських військ, які за другою світовою війною окупували були північний Китай, ген. Ватару Ватанабе. Загалом у цій прогулянці взяло участь 19 японських старшин. Комуністичній дозволили їм оглядати китайські летовища, військові школи і фабрики, думаючи зробити на японців враження розбудовою військової сили. Тим часом, ті японські старшини, виїхавши з комуністичного Китаю, не

У СВІТІ

● В Аммані, столиці Йорданії, судять 14 осіб оскаржених у закон, що їх затримали в до-помогою Сирії і Єгипту проти короля Хусейна. На папері є 22-х підсудних, але всім їх, крім керівників змови, вистигли втекти до Сирії.
● У комуністичному Китаї офіційно оприлюднено запис президента Пейпінгського університету д-ра Ма Ін-чу з нестерогого проти зарозливого зросту населення. Комуністичний уряд твердить, що Китай нараховує тепер 640,000,000 душ і що з кожним роком населення зростає кругло на 13 мільйонів. Тому, що життєво будівництво і розвиток національної економіки, міський промисел та кліборство — не поступас так швидко вперед, щоб задовольнити потреби такого великого людського приросту, названий уряд передбачає катастрофу. Це вперше комуністичний уряд в будь-якій країні виступав проти численних народних.
● У Франції, під наглядом поліції, живе подружжя Зло-товських, натуралізованих американців московського походження, що їх в Америці

1,702,000 доларів на побудову „літаючих джипів“

Вашингтон. — Команда армії підписала три контракти на суму 1,702,000 доларів на побудову „літаючих джипів“. Ці контракти підписано з фірмами: „Корпорація Аероплі-зіке Девелопмент“ в Санта Барбара в Каліфорнії (\$388,000), „Корпорація Крайслер“ в Дітроїті (\$661,000) і „Корпорація Пейсєн Ейркрафт в Філадельфії“ (\$653,000). Ці суми призначені на плану-

В АМЕРИЦІ

● Повітряний лікар у Сан Дієго в Каліфорнії повідомляє, що в тому повіті досі було 12,000 випадків азійської інфляції, з того 7,000 між військом, а решта між цивільним населенням. 4 особи з-поміж цивільних померли, внаслідок комплікацій.
● Віце-президент республіки Панама, Тамістокез Діаз, відмовився зізнаватися в Конгресі, покликуючись на 25-й пункт конституції, подібний до п'ятого поправки в американській конституції, згідно з якою свідок може не відповісти, якщо його відповідь може бути обернена проти нього.
● З Нью Йорку відіплатили до Європи 560 студентів у віці 17—19-ох років, які впродовж року студіювали в ЗДА. Зібравшись на кораблі, вони співіспіли „рок енд ролл“ та інші модні американські пісні. 18-річна

СВОБОДА **SVOBODA**
UKRAINSKYI SHCHODINNIK UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays (Saturday and Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879
Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1103 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918
За кожну зміну адреси платиться 10 центів
За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріали.
Адреса: "СВОБОДА", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

„ЩЕ ОДИН КЛАПТИК ПАПЕРУ“

Колись, можливо, появиться об'ємна книга, яка подасть докладну історію поділу і заходів про об'єднання Німеччини. Між пречисленими документами, заявами, комунікатами, протоколами й постановами, одні з найповажніших місць займатиме чотиридержавна декларація, проголошена минулого понеділка, 29-го липня ц. р. у Берліні і підписана амбасадором ЗДА, Англії та Франції і міністром закордонних справ Німецької Федеративної Республіки. Офіційна совєтська пресова агенція ТАСС негідно окреслила цю декларацію, як „беззастережний клаптик паперу“. Таким чином наперед уже відомо, що совєтський уряд відкине зроблену напередодні цієї заяви формальну пропозицію провести нову міжнародну конференцію з участю СССР для справи об'єднання Німеччини, взявши за основу принцип, на який Совєти вже погодилися, але потім ту згоду відкинули, а саме — переведення на терені цілої Німеччини вільних виборів, покликаних до життя уряду на основі вислуду тих виборів і поведіння з тим новим урядом переговорів про мировий договір. Новий уряд об'єднаної Німеччини, спертій на вільних німецьких голосах вибраний парламент, мав би вирішити — чи хоче він вступити в НАТО й проголосити „нейтральність“, чи далі належати до неї; чи збереже він у Німеччині обов'язок військової служби, чи спиратиметься на добровільному наборі військових „професіоналів“; чи приступити він до будь-якого пакту колективної безпеки, чи стаяти від усіх пактів осторонь. Однак на випадок, якщо об'єднана Німеччина забажала залишитись у військово-політичному блоку з Заходом, то Захід разом з Німеччиною готові дати Совєтському Союзу і всім іншим сусідам Німеччини повні гарантії безпеки проти будь-якої нової німецької агресії.

Проте для Совєтів „беззастережний клаптик паперу“ з кожний документ, який говорить про принципи справедливості для народу, про його право вирішувати свою долю, про історичну кривду, яка діється народами, що його територію ділять проти його волі. Голосом волюючого в пустині з заклинки чотирьох держав, в тому числі трьох союзників останньої війни, які рятували СССР від цілком певного загибіння, — щоб Москва зрозуміла, що об'єднана Німеччина — це теж у її власному інтересі, бо без цього акту не буде миру в Європі, не буде спокою, а тому й не буде такого міжнародного розбродження, як його ніби бажав собі совєтський уряд.

Коли б він бажав усе це — мир, спокій і розбродження — то, очевидно, аргументи з останньої чотиридержавної декларації мали б для нього більшу переконливу силу. Відкидаючи їх з місця, як „беззастережний клаптик паперу“, совєтський уряд це раз проречисто підкреслює основний момент своєї закордонної політики, неупорядкованості без уваги на всі персональні зміни в Кремлі: тверде рішення аві на крок не відступити з Середньої Європи, зайнятої підступом і насильством у висліді останньої великої війни. Поділ Німеччини у Потсдамському договорі з липня-серпня 1945 року, на який три західні великодержави погодилися з вірою в добру волю Совєтів та в реальну можливість перевести спільно її об'єднання після знищення всіх залишків гітлеризму, — цей злочасний акт дав у руки Совєтів такі атути, що їх вони ніяк не хочуть добровільно віддати.

Вони не хочуть зробити це особливо тепер, за кілька тижнів перед виборами в Західній Німеччині. Змагаючи до повалення уряду Конрада Аденауера й цілої його системи — оперти будуччини Німеччини на союзі з Заходом — більшовики роблять тепер усе, щоб показати німецькому народові, що політика Аденауера є ніби найбільшою перешкодою для об'єднання Німеччини. У цьому більшовики спритно використовують подібну демagogічну аргументацію німецьких соціал-демократів, промовчуваючи, що й її внутрішньо-німецькі противники Аденауера і його конкуренти на владу також відкидають совєтську концепцію — осягнуту об'єднання Німеччини тільки через безпосередні переговори з східно-німецькими комуністами, себто через легалізацію комуністів у ролі репрезентантів 18-ох мільйонів східно-німців. Щоб підтримати престиж своїх васалів Ульбрихта та Гротевольда і підірвати повагу Аденауера в очах сірого німецького обивателя — вибираються до Східного Берліну з сучасною пропагандною візитом Хрущов і Вугланія. Чотиридержавна декларація мала випередити їх пропаганду й заміаніфестувати становище Заходу й західнонімецького уряду.

Але справа куди глибша, як боротьба за вислід виборів. Справа в тому, що ніяка історична аномалія не вилічить втриматись. Якщо Москва не хоче допустити об'єднання Німеччини мирним шляхом, то скорше-пізніше мусять прийти з цього приводу до зударя. І тоді виявиться, що совєтська політика була короткозора і тупа, бо підготувала власну загибінь. Але саме це є законом і логікою всіх диктатур.

Б. Полінич
СТРІЛ УНОЧІ
СЕНСАЦІЙНА ПОВІСТЬ
(27)
Надкомісар Фільдінг сів за бюрком й помалу почав виступувати пальцями по ньому:
— Невже це можливе? — думав. — Кремер був амбітний, це правда, хотів дістатися до міністерства, але при чому тут свідання?
У двері застукано й не чекаючи на дозвіл, ввійшов ди- журний старшина з альбомом в руці.
— Прошу пане надкомісар! — сказав дижурний старшина, кладучи альбом на бюрком й розгортаючи його. Це ця сторінка.
Вгорі правої сторінки альбому бракувало одної світ- лини. Фільдінг пильно приглядався порожньому місцеві, по- хиливши витягнув зі шухляди найбільшечке скло й крізь нього приглядався куткам, де була вміщена світлина. По- хиливши склав найбільшечке скло до шухляди, витягнув клаптик чорного паперу, закрив ним порожнє місце, за- минав альбом і подав його старшині.
— Велич мені зробити з цього відтиски пальців!
— Так, пане надкомісар!
— Велич Трюкно! — кинув коротко Фільдінг.
Дижурний старшина випрямився і ввійшов з кімнати. По хвилині двері відчинилися і ввійшов Ромко.

ЯК ХРУЩОВ НАЗДОГНАЄ АМЕРИКУ

Метушливий і самопевний виконавець Сталіна — Хрущов, що за короткий час сво- го панування в Кремлі про- славився в ділянці сільського господарства, як ініціатор творення „агросіст“ і як ос- новач цілих земель, а в зовнішній політиці висту- пив з підмалювання, яке ле- гітимним гаслом співіснуван- ня, закликає тепер колгоспне селянство наздогнати в най- ближчі роки Америку в про- дукції молока, масла і м'яса. Направду, „фантазі“ сталін- ському наступникові не бра- кує!

Гасло „наздогнати і ви- передити Америку“ — таке ж старе, як сама совєтська вла- да. Цим гаслом вавив і під- цим гаслом гнав уперед по- невольні народи Ленін, цим гаслом прикривав „потопну систему“ стахановщини Ста- лін. Скомпромітовані й осмі- лені народом, нереальні в умо- винах совєтської економічної системи, воно в передових роках припало було пороком. Хібащо пригадували інколи поешки анекдот про делега- та англійських профспілок, який птався голову колгоспу, чому всі колгоспники у нього босі. На це голова колгоспу вияснював англійсько- му делегатові: „А це тому, що босоніж їм легше Америку наздоганяти“.

Аж ось тепер з архіву ви- копано в числі інших лєнін- сько-сталінських „заповітів“ і це неформальне гасло, що пра- вду, у скороченому, сказати б, перевиданні.
28-го травня ц. р. у розмо- ві з кореспондентом амери- канської телевізійної кампанії Нікіта Хрущов заявив: „Ми вважаємо, що вже (!) наріз- ли умови для конкретного розв'язання завдання — на- здогнати 3-дніє Держави у виробництві молочних і м'я- сних продуктів. У виробниц- ті на душу населення молока й вершкового масла ми наздоганяємо ЗДА в 1958 ро- ці. В цьому році ми, очевидно, будемо за обсягом продукції молока й вершкового масла на рівні Америки. Але оскільки у нас населення більше, ніж у ЗДА, то, щоб зрівняти- ся у продукції на душу насе- лення, нам потрібен ще один рік. От/я й беру рік 1958-й. З м'ясом складніше. Тому ми по м'ясу беремо 1960-1961 рр. Совєтський і партійний пропагандистський апарат за- працював на повну пару. Знову, як у 1925-му, 1930-му і 1935-ому роках, з тою відмі- ною, що тоді совєтські наро- ди закликали наздогнати й випередити Америку по всіх видах продукції сільського господарства і промисловості, а тепер тільки по молоці, ма- су та м'ясу“.

Перед нами число київської газети „Молоді України“. Ці- ла його сторінка п. з. „Полі- тавчани запевняють“ присвя- чена змаганням колгоспників Полтавської області за реалізацію хрущовського гасла. З окремих дописів бачимо, що найбільше непокоїть колгос- пних нагалийлік брак робіт- ної сили, зокрема фахової. Совєтська пропаганда стара-ється зацікавити молодь ро- ботою в тваринництві, а фах- свинарів чи доярки повивав навіть серпанком романтики. „Мало хто з дитинства мріє стати чабаном або пташниц- ю“, — пише секретар Нехов- роцького райкому партії Цеханівський. — Юнаки чи- дивину треба заохотити до

цієї справи, переконати їх, якою почесною є праця сви- наря...“ Остаточну втратив- шись почуття гумору, редак- тор районної прибудької газети пише про „плєду молодих свинарів“, яких „випестува- ли“ в тому районі дбайливі партійні керівники. Молодь, молодь, потрібна молодь! — кричать газети, бо, бачивши, старших людей вже годі за- палити ентузіазмом у пере- нах з „капіталістичною Аме- рикою“.

Але звідки ж тої молоді на- стачити? Все, що здібніше, активніше, тікає з колгоспу світ-зачок — до міста, на фа- брику, а якщо й залишається в колгоспі, то кваліфікується на трактористів, автомехані- ків чи інших краще оплачу- ваних технічних працівників. Також дівчата воліють пра- цювати у фабрики чи навіть пошляхувати за „трудодні“ в полі у буряковій чи якій ін- шій бригаді, як у хлібі бли- ский їм корінь.

У Москві на це знайшли ра- ду. Спасений „добровіль- но-примусовий“ спосіб, яким від часів Леніна й почерез Сталіна переводжувало всь- „ударні кампанії“, знайшов собі застосування й тут. Пе- редусім беруться до комсо- молівців — порядком комсо- мольської дисципліни загана- ють їх у свинарні та корівни- ки. Далі мобілізують комсо- мольську й безпартійну мо- лодь, що покинула десяти- річків і — перепиняючи їм дальшу дорогу до науки — ставлять у становище, звідки вийдуть один — до свинарні „Ми“, — пише згаданий се- кретар райкому партії, — всі- логдо пропагандою серед випус- кників десятирічок почесну професію тваринника, і вже десятирічків їх у нашому районі готуються стати свинарками, доярками, пташницями, ча- банами, телятницями...“ Так невесело обертаються мрії дівчат-випускниць стати лі- карками, інженерами, вчитель- ками. Не зовсім переконливо потішає випускників десяти- річок у „Молоді України“ якийсь М. Соколенко, чабан колгоспу ім. Сталіна Бага- чанського району. „Я не шко- ду, — пише він під диктан- мецького секретаря райкому, — що став вівчарем. Пам'я- таю, коли розповів друзям про своє рішення пастись вівці, — посміхалися. А що вони те- пер скажуть?..“

Так розповідає Нікіта Хру- щов проблему робітної сили, щоб якоюсь наздогнати А- мерикою. Але не легшу про- блему становить у цих ризик- ованих перегонах теж кор- мова база.
Коліс в Україні цю про- блему розв'язувало дуже про- сто: господар давав худобі ї- сти те, що їй смакувало, і те, що міг дати. І було свиней, було овець та коров подостат- ком, і не треба було навипе- редки з Америкою бігати. В Совєтському Союзі, де бракує найосновніших продуктів, си- туацію рятує хрущовська ку- курудза, а почасти картоп- ля. Кукурудзу називають „ві- ровним другом“, який в неба- ледоу часі має забезпечити все населення салом, маслом, цюбими і всім іншим, що на- потребу. В хрущовському плані перегонів кукурудзу враховано як найголовніший чинник. Ось чому колгоспи України зобов'язуються по- двойти врожай кукурудзи в по- ділках (Закінчення на стор. 7-8)

ДЖОРДЖ М. ГОМФРІ

У понеділок 28-го липня залишив становище секре- таря скарбу Джордж Меоф- фін Гомфрі, який керував фі- насами ЗДА від початку уря- дування президента Айзенга- вера. Його загально вважали найвпливовішою після Пре- зидента особою в Вашингто- ні, і він є героєм для багатьох республіканців, неприємно- сті якого в столиці вони не- зможуть віджалувати. Проте, деякі демократи вважають Гомфрі тільки представником старої економічної школи так- званого „менсінлізму“.

Недавно перед Сенатською Комісією Гомфрі впродовж чотирьох тижнів знімав про економічне й фінансове ста- новиче країни. Хоч демокра- тичні противники добре виму- щили його в перехресних доп- тах, в загальному економічна засада Гомфрі вийшла пере- мовною.

Правда, дехто твердить, що якби Гомфрі відійшов був зі свого становища, що перед ним знімався, то його ніби був би зовсім не запляма- ний демократичними атаками, під час яких він мусів при- знаватися, що його фінансова політика інколи натрапляла на перешкоди, на яких його фінансовий віз сильно підса- кував Гомфрі сказав, що йому не вдалося перенести біль- шої кількості короткотермі- нових боргів до групи довго- термінових, щоб департамент фінансів міг спокійніше пра- цювати і при тому платити менші відсотки.

Однак, в загальному, на- вить його противники, крім, хібащо найзавзятіших, демо- кратичних економістів, мусять признати, що в фінансовій політиці секретаря скарбу пліс переважали над міну- лими. До тих додатних сторі- нок його діяльності треба за- рахувати такі.
Гомфрі був головним архи- тектом збільшення бюджету ЗДА впродовж двох попередніх фінансових років — 1956 і 1957. Запропонова- ний ним, і частинно вже ук- валений, бюджет на 1958 рік, який має бути закінчений та- кож із надвишкою — буде рідкісним явищем у ЗДА, бо дасть їй бездефіцитний бю- джет впродовж безпосередніх трьох років. Це буде перший випадок протягом 25 років, тобто від 1932 року, коли вперше став президентом де- мократ Ф. Д. Рузвельт.

Гомфрі весь час свого уря- дування обороняв засаду, згідно з якою сильна і здоро- ва економіка країни — є кль- очем до сили держави в інших ділянках. Він завжди дома- гався їм засідання кабінету, щоб усі справи внутрішньої і закордонної політики виріш- увалося тільки під цим еко- номічним кутком.

Як секретар скарбу Гомфрі рішуче противився тому, щоб держава контролювала ціни на товари і заробітки праців- ників. І президент Айзенга- вер скасував всі ті обмежен- ня, які введено під час війни в Кореї, стоячи на засаді, що сила 3-дніє Держав зроста- за завдяки приватній ініці- ативі, яка не любить держав- ної контролю.

У червні 1953 року Гомфрі спротивився зменшенню по- датків від надмірних прибут- ков, бо вважав, що тоді ще не можна було зменшувати по- датків. В 1954 році, за його урядування, ухвалено першу податкову реформу впродовж

останніх 50 років, яка значно зменшила податки всім кате- горіям податковців.
Мяючи на увазі головну ціль — зменшення федераль- них витрат і стримування від дальшої федеральної за- боргованості, Гомфрі проти- ставився в 1954 році проєк- тові широких публічних ро- біт, які мали не допустити до росту безробіття, що посилю- валося тоді внаслідок пере- ставлення воєнної економіки на мирну продукцію. І тодіш- ний секретар скарбу мав слу- шність, бо число безробітних зменшилося, а економіка кра- їни з кожним роком здобувала нові рекорди.

Гомфрі рішуче поборював усе те, що могло б збільши- ти інфляцію, зокрема утру- днював кредити, збільшуючи відсотки від позичок Феде- рального банку. В перших роках йому вдалося припини- ти зростання ціни, і долар не втрачав вартості. Але в о- станньому часі вартість дола- ра почала зменшуватися, а ціни зростати. Деякі економі- сти твердять, що заслуга Го- мфрі в тому, що в попередній році індекс ціни на товари щоденного вжитку збільшив- ся лише на не цілі 4 пункти, бо коли б секретарем скарбу була людина інших економіч- них засад, то це збільшення ціни було б далеко більше.
На Сенатській Фінансовій Комісії Гомфрі сказав: „Збільшувати й інвестиції дає більше фабрик, машин та інших знаряддя до праці. Во- но збільшує число труджен- них, і воно є головним засо- бом піднести добробут краї- ни. Але ці інвестиції не смі- ють походити з самих лише банківських кредитів, бо тоді во- ни будуть збільшувати інфля- цію валюту“.

Політику Гомфрі поборю- вали не тільки демократи. Не- давно один із тричленів Ра- ди Економічних Дорадників президента Айзенгавера д-р П. В. МекКренк підтриму- вав думку про те, що не треба боятися інфляційної тенден- ції в економіці країни, бо ве- лики витрати збільшують про- дукцію, а ріст продукції збіль- шує число трудженних, які, маючи гроші купують біль- ше товарів, і таким чином ви- створюється вічне коло, яке постійно збільшується...
Але д-р Кренк не сказав, що цей, штучно надутий м'яч господарського добробуту мо- же колись тріснути. А стати- ся це може тоді, коли випро- дують стільки товарів, що їх не буде кому спожити, бо продукція випередить запо- требування.
Економіст Кренк не вра- хував і того моменту, що, вна- слідок знецінення долара, з кожним місяцем бідніють ті, які живуть із старечих пен- сій і які через кілька років муситимуть обмежити закупи, бо не будуть мати на них гро- шей. Відійти внаслідок ін- фляції і ті, які мають грошо- ві опадності. Чи національна економіка може не зважати на десятки мільйонів тих своїх громадян, які через кілька- надцять років можуть стати прошаками.
Секретар скарбу Гомфрі знав, що збільшення еконо- міки при допомозі інфляції валюти — це тільки позірне збільшення, бо числа з ба- гатомо нулями не мусять бу- ти знаком багатства і добро- буту. Долар втратить на варт- ості майже 50 відсотків від початку другої світової вій-

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

НАПВІЛЬШ ЗАНЕДБАНА МОЛОДЬ У СВІТІ

В 138 числі „Свободи“ поміщено коротку замітку п. заг. „Куди їде американська молодь?“ — де подано ста- тистичні дані про відношення американської молоді до релі- гії, цього, найважливішого чинника у вихованні молодо- го покоління. Що ці сумні- ствердження є, на жаль, не- далеко від правди, хочемо на- вести обсервації із зовсім ін- шого джерела — зауваження молоді людини із зовсім ін- шого континенту, раси й релі- гії. Спостереження молоді япон- ки, що побувши кілька років у ЗДА, підпилила свої- ми спостереженнями на сто- рінках американської преси, покидаючи гостинню Амери- ку.

Ця 22-літня дочка японсь- кого лікаря, що студіювала тут два роки, покинувши ра- ніше каледж у Токіо. Про американську молодь сказа- ла вона так: „Тут молоді люди читають зовсім мало! Та- кож мало часу присвячують студіям, науці. Тут молоді мас багатого вільного часу, Заскоро і багатого ходять во- на „гуляти“ й романси. Це найбільш занедбана молодь у світі“.

В Японії, каже вона, молодь не має часу на любовні при- годи, на байдикування, що веде до молодечих проступ- ків. Японська молодь пильно- вчиться й думає лише про ку- півлю. Потому думає над тим, куди піти до праці. Вона аб- солютно не має часу на гу- ляння по вулицях або пошу- кування а в а н т у р и н и щих пригод. Родина й школа де- ржать твердо в руках молоді людину — аж до двадцяти- року життя. Для неї ніч — також час на науку. Тowa- риські забави існують, річ я- ся, але вони мають свою ціль і програму, а не лише, щоб добре забавитись... навіть шкільні ферії — це добра на- годда на поширення знання, на лектури. Найповніша професія в Японії — стати вчителем (лішкою). Наші за- вичайні жінки не їдуть до пра- ці, хібащо кочне їм того тре- ба. Ім'я місце — домашнє ви- шивання. Саме тут корінь ли- ха, каже ця японка, що амери- канська молодь є така зане- дбана. Матері не пильнують хати, а діти їдуть самі з ха- ти і до хати. І каже вона на- прикінці: як довго зможе на- ша держава давати „провід- ситові, якщо вона інтелекту- ально запледає?“

„СФЕРТОРН“ В АМЕРИКАНСЬКІЙ ВІСЬКОВІЙ ШКОЛІ
В числі 70 „Свободи“ помі- щено допис, підписаний М. Г. п. н. „Американські воєни- шановують пам'яті Шевчен- ка“. Допис, як видно із озна- чення військових ранг при- прівних американських ви- конавців програми, вийшов з крутв викладачів української мови в армійській школі мов в Монтерей.

В цій кореспонденції, як і- родитесь, відмічено виступи студентів школи в числі Шев- ченка, і якщо не припиняться інфляції валют, то це може бути економічною катастро- фою.
С підстава сподіватися, що новий секретар скарбу Роберт В. Андерсон, який зайняв становище Гомфрі, буде йти слідами свого попередника.

ЗЕМЛІ ВЕЛИКОЇ...
Землі великої щедроті В садах наливано цвітуть. Ріка мінє повертати, Шукає путь, знаходить путь.
І я пройду путь до краю, Красу приймаючи земну, І мабуть, щастя відшукаю, Глухі стежини обмину.
Шумлять міста, і стигне зерно, Куди не гляну — звидієсь. Стопчу доріг колючих терні, Відено задрості купилі.
І якщо пісня вийде в люди, То поминь серця не гапу. Впаду землі на теплі груди, Нової сили попрошу.

АНДРІЙ МАЛИШКО
Як чесний воєн і чесний воєнок. Я не питаю вас, чи ви належите до підпільної організації, чи ні, зовсім цього не- хочу знати. Я хочу знати й прохаю відповіді, яка — даю вам на це своє старшинське слово — залишиться між нами: будь- ласка, скажіть мені, чи ви хочете помстити смерт комісара Кремера, чи ні? Якщо так, то говоритимемо далі, якщо ні, розпрацюємо, і ніхто з нас не матиме жаль. Прохаю вас ясної відповіді бойовика на фронті: так чи ні?

Проти Ромка стояла засвічена лампа зі зеленим абажу- ром. Бюрок було звичайне, просте, а посередній бюрок ле- жало чорне, вічне перо.
Ромко прикривав очі: наказ, безпосередньо від пол- ковника, наз'язати зв'язок з Кремером, передавання звітів тільки меценасові, і тоді, коли він мав одержати від Кре- мера альбом конфідентів, стріл, який знищив усі заходи, усі плани меценаса. А може не тільки плани меценаса, але й його життя, може життя Стефи?...

Зенон Стефанів
Як чесний воєн і чесний воєнок. Я не питаю вас, чи ви належите до підпільної організації, чи ні, зовсім цього не- хочу знати. Я хочу знати й прохаю відповіді, яка — даю вам на це своє старшинське слово — залишиться між нами: будь- ласка, скажіть мені, чи ви хочете помстити смерт комісара Кремера, чи ні? Якщо так, то говоритимемо далі, якщо ні, розпрацюємо, і ніхто з нас не матиме жаль. Прохаю вас ясної відповіді бойовика на фронті: так чи ні?

ПРОТОКОЛ

3 НАРАД РІЧНОГО ЗАСІДАННЯ ГОЛОВНОГО УРЯДУ У. Н. СОЮЗУ, ЯКЕ ВІДБУЛОСЯ В ДНЯХ 27-го до 31-го ТРАВНЯ 1957 РОКУ НА „СОЮЗІВЦІ" В КЕРГОНКСОН, Н. Й.

(2)

Звіт Гол. Насира Романа Слободяна від 1-го січня до 31-го грудня 1956 р.

(Продовження)

ВІКАЗ ПОСМЕРТНИХ ЗАПОМОГ, ЩО НЕ ВУЛИ ВИПЛАЧЕНІ В ПОВНІ СУМИ.

Відділ	Ім'я і прізвище	Сума обезпеч.	Виплачено	Невиплачено	Спосіб пологодження справи
272	Чиздак Михайло	\$1,000.00	\$ 500.00	\$ 500.00	Миліне подання стану здоров'я
204	Семенчук Григорій	1,000.00	725.00	275.00	Миліне подання стану здоров'я
153	Ферей Михайло	500.00	388.93	111.07	Миліне подання віку
75	Галій Михайло	500.00	250.00	250.00	Миліне подання стану здоров'я
	Разом	\$3,000.00	\$1,863.93	\$1,136.07	

СИРІТСЬКИЙ ФОНД 31. ГРУДНЯ 1956 РОКУ

Ім'я і прізвище: Відділ: Сума:		Ім'я і прізвище: Відділ: Сума:		Ім'я і прізвище: Відділ: Сума:		Ім'я і прізвище: Відділ: Сума:	
Гнат Марія 40 \$ 300.00		Міханько Самуїл 221 200.00		Разом \$ 77,574.09		Посмертну заповому з сирі-	
Мохнач Іван 7 41.67		Кіндрат Іван 421 250.00		Відсотки 36,798.02		тського фонду виплачу-	
Рапавий Василь 28 150.00		Малиса Стефан 69 225.90		Сирітський фонд з		ється спадкоємцеві повно-	
Савко Іван 23 100.00		Герега Микола 136 31.11		кінцем 31. грудня		літньому, котрий докаже	
Кравець Іван 182 397.26		Велес Павло 432 500.00		1956 р. осталося \$114,372.11		метрикою уродження, або	
Гаталя Михайло 34 50.00		Гунька Тома 91 90.09		В сирітському фонді є де-		іншим правним докумен-	
Ратковський Мик. 77 450.00		Дем'ян Федор 345 500.00		позитивний всі гроші з по-		том, свій повний вік. По-	
Левіцький Йосиф 19 500.00		Вулоний Петро 364 190.00		смертного фонду, що нале-		повнолітні спадкоємці по-	
Врилевський Петро 301 250.00		Атаманець Василь 64 200.00		житья як бенефіці для ді-		винні пологоджувати свої	
Микитко Василь 330 500.00		Гарматюк Антін 374 137.54		тей і осіб правно некомпе-		справи за посередництвом	
Дзюбан Іван 239 200.00		Топій Іван 102 700.00		тентних до відібрання тих		відділів У. Н. Союзу.	
Лазорек Кузьма 153 150.00		Винюк Василь 42 239.30		ж, але які впродовж трьох		Для всіх спадкоємців, що	
Чайка Дмитро 32 300.00		Левчиця Меланія 25 200.00		місяців від дня припадаю-		жешають у Злучених Дер-	
Кушнір Юрій 288 200.00		Гурич Михайло 155 700.00		чої виплати не настанови-		жавах і Канаді, організація	
Міллер Іван 127 433.34		Соловчук Матвій 206 359.49		ли, занедбали настанови-		виплачує 2% на рік.	
Гамера Анна 112 33.34		Марак Анна 169 252.26		ти, або не хотіли настанови-		Зіркову (*) означені від-	
Кость Микола 182 50.00		Булсак Юрій 43 200.00		опікунів до відібрання бене-		діли, це є відділи Згоди	
Приходько Максим 170 400.00		Кирик Г. Анна 112 300.00		фітів, до яких вони управ-		лені.	
Вишняк Михайло 213 500.00		Ганяк Микола 132 700.00		Майно УНСоюзу дорослих членів і молодечею департа-			
Прокопенко Роз. 112 83.34		Захарко Іван 213 500.00		менту інвестовано так: в готівці \$326,556.10 (1.72%); в моргедж			
Гориняк Григорій 27 300.00		Пахолок Андрій 39 53.51		\$1,316,832.17 (6.95%); в бондах \$18,760,518.18 (8.46%);			
Замос Марія 119 200.00		Яворський Григ. 204 300.00		позички членам \$306,285.75 (1.62%); в реальності \$225,828.06			
Іж Данько 379 150.00		Косця Іван 217 700.00		(1.19%) і у друкарні вартість машин \$10,543.79 (0.06%). Разом			
Луцьків Василь 143 175.00		Зощак Михайло 213 80.15		(крім призначених активів) \$18,946,564.05.			
Цилиський Віктор 81 50.00		Гребонич Василь 2 71.63		Які є задовження супроти цього майна?			
Каратин Стефан 158 350.00		Крайник Стефан 105 50.00		Посмертні і резервні фонди, що призначені на забезпечу			
Кріль Стефан 218 200.00		Люта Анна 334 43.16		виплат зобов'язань на членських грамотах, вноситься суму \$18-			
Врицька Марія 363 66.67		Скорошак Василь 316 120.65		152,371.55 (або 95.81%), фонд сирітський під опікою УНСоюзу			
Ярошник Петро 175 66.67		Попитак Катерина 96 140.00		\$114,372.11 (0.60%), усі інші фонди \$679,820.39 (або 3.59%).			
Нікий Іван 192 200.00		Медвідь Василь 179 602.75		Приріст майна за 1956 рік вноситься суму \$1,226,178.70 (або			
Ферей Анастасія 146 125.00		Томашевський Ол. 465 200.00		6.92%). Надлишки резервів більші, ніж припускають закони для			
Попович Роман 278 133.34		Гришок Петро 59 428.14		організації з такими зобов'язаннями, як наша, і вноситься суму			
Марків Семен 194 133.34		Водруж Василь 94 66.67		\$4,329,030.32, отже, в порівнянні з попереднім 1955 роком, вона			
Міщак Константин 105 500.00		Медвідь Стефан 183 300.00		збільшилася на суму \$256,568.03.			
Демкович Олександр 204 300.00		Бек Анна 63 100.00		В минулому році збільшено інвестиції в моргеджах на суму			
Лилік Василь 204 150.00		Цюник Юлія 321 254.67		\$488,782.42; збільшено інвестиції на бондах \$798,550.33; збіль-			
Сковорська Пел. 108 100.00		Липка Василь 241 458.68		шено інвестиції в членських позичках на \$1,645.62. Разом збіль-			
Яким Йосиф 68 124.75		Попик Магдаліна 80 300.00		шено інвестиції в моргеджах, бондах і позичках членам на суму			
Вукатчук Василь 42 447.00		Скульський Іван 252 400.00		\$1,288,978.37. Зменшено готівку в банках на \$60,799.67 і зменшено			
Онищук Дмитро 160 222.32		Чедар Чалий 426 350.00		інвестиції в реальності на суму \$2,000.00. Разом зменшено го-			
Палюк Франка 37 57.76		Каліш Іван 464 1582.58		тівку і на реальності на суму \$62,799.67. Остат надлишка в			
Круковський Сергій 58 105.65		Охотка Дмитро 192 300.00		інвестиціях \$1,226,178.70.			
Сліпчук Теодор 218 58.30		Гук Юрій 270 238.40		Згідно з дирекцією Головного Уряду і попереднього річ-			
Еванкович Софія * 1 25.00		Шумельда Стефан 446 500.00		ного засідання, Екзекутивний Комітет старіших збільшив інве-			
Томан Іван * 7 80.00		Албрехт Конст. 206 200.00		стиції в моргеджах і таких моргеджів уділено 35, на загальну			
Сенишин Петро 316 800.00		Титар Володимир 285 2000.00		суму \$568,350.00; сплачено відсотки або частини моргеджів на			
Маланія Андрій 99 252.09		Жорник Іван 70 200.00		суму \$77,507.58. В 1956 році збільшено моргеджові інвестиції			
Вовчак Микола 300 500.00		Комоніцький Пав. 441 200.00		на суму \$488,782.42, як подано вище. При інвестиціях в бондах			
Ковальчук Микола 90 120.00		Гунзек Олександр 217 200.00		Екзекутивний Комітет добрав такі бонди, що мають відповідну			
Савчак Андрій 104 377.08		Власенко Максим 347 250.00		опіку та дозволені установами й законами стейту Нью Джерсі,			
Марцишин Мик. 225 593.22		Руба Іван 207 200.00		що управління інвестицій компаній життєвих забезпечення,			
Федішин Іван 421 342.09		Пелех Іван 473 590.50		падницьких банків і тростових фондів. Всі інвестиції організації			
Держак Стефан 361 182.97		Чемий Олександр 428 500.00		є першою і приносить передбачений прибуток.			
Ядворський Антін 117 592.16		Павлович Мик. 370 200.00		При цьому треба твердити, що майно УНСоюзу має точно			
Сосницький Ст. 21 500.00		Граб Юрій 375 500.00		визначене законодавчими статутами призначення. Це народне майно			
Халашук Григорій 150 50.00		Муневан Антін 375 250.00		і тому господарюючи ним є під постійною і стислою контро-			
Сас Павло 276 158.82		Сміт Геня 20 66.67		люю закону. Власниками цього майна є всі члени, що мають			
Віловус Василь 58 702.85		Вобанчик Василь 342 108.33		забезпечення членських грамот, а надлишки резервів одержу-			
Глемба Дмитро 277 200.00		Вітовський Вас. 220 250.00		ють за життя у формі дивідендів, яку виплачує організація вже			
Депута Франко 81 490.00		Вадан Катерина 159 200.00		24 роки. Дивіденди у звітному році, на яку призначено суму			
Антошків Микола 396 307.56		Гатуш Теодор 122 250.00		\$130,000.00, буде вже 25-ю.			
Козак Семен 332 485.27		Олександр Осип 277 250.00		Закінчуючи цей звіт, хочу знову з повагою відповісти на			
Гроховальський Ст. 321 681.92		Голіницький Юлія 432 200.00		ствердити, що Український Народний Союз є добре загопопа-			
Шпосар Стефан 217 604.82		Демченко Анна 432 250.00		рована та фінансово сильна і здорова організація.			
Соколовський Мик. 150 111.11		Майстрів Ілля 147 599.60		На закінчення п. Р. Слободяна додає:			
Гема Іван 64 247.78		Греско Михайло 91 246.77		Саме сьогодні в „Нью Йорк Таймс" є редакційна стат-			
Тесля Іван 99 441.91		Пилат Констант 234 700.00		тя про вагу досвіду. Там дослівно сказано: „вчорашні про-			
Вербицький Мик. 9 596.92		Дмитришин Олександр 373 500.00		токоли допоможуть нам завтра оминати вчорашніх поми-			
Колодницький Теоф. 81 700.00		Козар Іван 351 271.63		лок". Ми маємо знання і досвід, за нами історія. Це по-			
Войко Сень 213 170.40		Нестор Юлія 287 300.00		винно просвічувати нам і в теперішніх нарадах, щоб збу-			
Душіль Іван 56 230.50		Кукарський Іван 5 300.00		дувати краще завтра.			
Потопчук Лука 349 111.50		Шілік Василь 323 250.00		Головний передсідник Д. Галичич, після звіту головно-			
Сведа Михайло 221 200.00		Пиличук Мик. 427 500.00		го касира Р. Слободяна, проголосив десять мінут перерви			
Подольак Геліна 39 200.00		Войченко Микола 374 185.97		в нарадах.			
Коваль Прокіп 301 72.08		Радавез Теодор 441 500.00		Після перерви приходить на чергу звіт Головної Кон-			
Семенович Григ. 69 800.00		Войтківський Ст. 432 370.00		трольної Комісії, від імені якої звітує її голова, д-р Володи-			
Венс Василь 364 85.57		Войтківський Ст. 432 500.00		мир Галан.			
Гуральчук Паладя 326 250.00		Харченко Панас 168 250.00		Звіт Головної Контрольної Комісії			
Моклох Іван 324 10.25		Фусук Микола 392 550.00		ЗВІТ З КОНТРОЛІ ГОЛОВНОГО КАСИРА			
Гавдиак Микола 330 150.00		Юрчишин Петро 427 500.00		за час від 1. січня до 31. грудня 1956 року.			
Шутовичев Гр. 270 300.00		Кузь Юрій 441 500.00		повнолітні члени:			
Вавлус Тома 147 461.28		Грайбар Яків 369 800.00		Більше:			
Вовчак Андрій 178 528.27		Цимбаліста Мик. 471 250.00		Стан чинний:			
Леховіт Михайло 289 500.00		Поп Василь 379 1,000.00		Стан довший:			
Уодан Марія 369 700.00		Діхтар Галина 170 500.00		Посмертний фонд			
Луць Іван 220 259.71		Павлюк Михайло 219 400.00		нових родів за-			
Воржак Стефан 2 100.21		Шиня Марко 221 500.00		безпечення			
Бордан Олександр 277 185.12		Нагадзіна Павло 193 1,000.00		Адміністр. фонд			
Подольська Натал. 298 250.00		Коник Степан 381 200.00		Конвенц. фонд			
Майкович Софія 216 74.8		Валега Марія 290 500.00		Запозимовий фонд			
Лукаш Данило 367 77.32		Швець Василь 243 250.00		Народний фонд			
Заканіш Гаврил 194 200.00		Смет Петро 9 500.00		Посмертний фонд			
Костів Йосафат 7 370.04		Винярник Михайло 335 250.00		старого роду за-			
Овада Іван 98 200.00		Козушко Михайло 106 250.00		безпечення			
Чередарчук Кат. 90 100.00		Ковальчук Петро 379 100.00		Резервовий фонд			
Романчук Анаст. 108 250.00		Домітришин Дмит. 327 300.00		Сирітський фонд			
Коник Роман 217 300.00		Спринг Паця 283 250.00		Спеціальний фонд			
Ковальчук Луць 243 152.72		Грибончик Марія 2 83.34		на забезпечу ін-			
Цибурич Теодор 196 150.80		Пайтас Іван 461 300.00		вест. і смерт.			
Харов Федь 281 133.34		Луцацій Марія 90 55.56		Фонд Захисту Сир.			
Коник Петро 217 100.00		Павлів Оттаві 46 250.00					
Грицькован Марія 304 200.00		Дружинська Марія 161 500.00					
Пілиш Гаврило 87 500.00		Коваленко Надєж. 375 500.00					
Чайка Василь 204 200.00		Товіан Іван 375 350.00					
Гаврилик Микола 8 200.00		Паламар Ксеня 361 250.00					
Фогі Стефан 445 500.00		Козомовський Іван 29 500.00					
Лешак Стефан 142 262.22		Плекан Микола 436 1,000.00					
Франків Стефан 75 68.75		Фогі Анастасія 437 250.00					
Калакука Теодор 229 500.00		Шупка Марія 272 250.00					
Варчак Михайло 73 449.00		Тиньо Іван 242 1,000.00					
Салом Микола 29 250.00		Дрвал Анна 170 234.00					
Тиркала Іван 300 531.21		Спожарський Мик. 42 300.00					
Греский Михайло 194 500.00		Калина Василь 23 500.00					
Лесюк Григорій 338 300.00		Луцьків Семен 287 300.00					
Кобіта Андрій 80 117.13		Лешук Йосиф 432 375.00					
Ковальчук Теодор 370 125.00		Кордонова Анна 420 333.00					
Вороха Дмитро 118 252.54		Кулич Йосиф 143 500.00					
Кучада Юрій 221 500.00		Вугай Стефан 94 500.00					
Вала Антін 473 300.00		Дорофей Петро 217 150.00					

ФІНАНСОВИЙ ЗВІТ ОРГАНУ „СВОБОДА“:

Готівка з кінцем 31. грудня 1955 року осталася.....	\$ 3,188.5
Прихід за час від 1. січня до 31. грудня 1956 р.....	215,205.3
Разом.....	\$218,393.9
Розхід за час від 1. січня до 31. грудня 1956 р.....	213,997.6
З кінцем 31. грудня 1956 р. осталася готівка в сумі.....	\$ 4,396.3
Повищення готівки є вже включено до адміністративного фонду і є включено в загальному майні Н. Н. Союзу.	

ВИТІГ ЗО ЗВІТУ АКТОРІЯ Н. Н. СОЮЗУ:

Смертність старших членів і молодечого департаменту була 64.7%.

Оцінка грамот обох департаментів в 1956 р. 128.9%. Інвестиції Н. Н. Союзу принесли до всіх фондів разом 3.09%.

ЗАГАЛЬНИЙ ПРИРІСТ МАЙНА ЗА 1956 РІК.

Майно старших членів і молодечого департаменту з кінцем 31. грудня 1956 р.....	\$18,946,564.05
Майно старших членів і молодечого департаменту з кінцем 31. грудня 1955 р.....	17,720,385.35
Приріст майна обох департаментів за 1956 рік.....	\$ 1,226,178.70

Головна Контрольна Комісія Українського Народного Союзу перенесла в дні 20-25 травня 1957 року основну і докладну Контрольну діловодство, майна і організаційного життя та отримав ствердження, що діловодство є у вірному порядку. Організаційне життя викладе зріст членства, однак з огляду на передконвенційну кампанію цей зріст належить покласти.

Контрольна Комісія УНСОЮЗУ:

Д-р Володимир Галан
Степан Куропася
Іван В. Іванчук
Петро Кучма
Володимир Коссар

На закінчення звіту Контрольної Комісії, д-р Володимир Галан висловлює ще деякі зауваги відносно інвестицій, а Іван В. Іванчук висловлює деякі зауваги щодо Союзівки.

ПОПРАВКА ДО ЗВІТУ ГОЛ. КАСИРА Р. СЛОБОДИНА.

До проголошеного у вчорашньому числі звіту гол. касира Р. Слободина, в рубриці „Income and disbursement on property, Kethonkton, N. Y., January 1, to December 31, 1956“ (стор. 6) потрібна додати пропущену лінійку в кінцевих підсумах Hotel income and disbursement, які мають бути такі:

Hotel income and disbursements:	
Income from business.....	\$112,171.47
Disbursements.....	865,397.79
Balance.....	\$ 25,773.68
Less manager's salary paid in office in Jersey City, N. J., with employees.....	4,196.00
Balance to profit from hotel business.....	\$ 21,577.68

З черги д-р Володимир Галан звітує індивідуально, як член Головної Контрольної Комісії.

Звіти Членів Головної Контрольної Комісії

ЗВІТ ГОЛОВНОГО КОНТРОЛЕРА
Д-РА ВОЛОДИМИРА ГАЛАНА

Після останніх зборів Головного Уряду УНС моя праця у філадельфійському окрузі була ведена згідно з ухвалами та акціями Екзекутивного Комітету.

Як в минулих роках, так і тепер, головна увага була звернена на: а. зріст нашої організації, себто придбання нових членів і б. поширення загальної громадської праці Відділів і членів УНС в нашому окрузі.

Щодо збільшення членства — ми відібули цілий ряд організаційних зборів, окремий нарад та вишкілних курсів, в яких, крім наших місцевих урядовців і організаторів брали участь головний президент Д. Галиччін, головний касир Роман Слободина та головний радник д-р Я. Падох.

Для наших наймолодших улаштовано ялинку при участі понад 200 дітей, яким роздали наш дитячий журнал, а для української молоді — незвичайно успішну забаву з виселенням, що це УНС і яке його значення. Треба підкреслити, велику працю, яку вложили в підготовку цього дуже успішного свята наш місцевий організатор п. І. Скокляс.

До організаційної праці треба теж додати наші виступи на радіо-аудіо — зокрема з нагоди свят Різдва. Усі ці організаційні заходи, виключно з статтями в „Трибуні УНС“, спричинили до загального зросту членства в нашому окрузі.

Ще мусу згадати окремо відзначення Відділом 156 УНС 38-го річчя громадського життя у Честері, Па. На святковому житті при спільному столі засіли старі іммігранти батьки, їх тут роджені діти і новоприбула імміграція. З нагоди цих святкувань видано окрему книжечку — 38-річну історію громадського життя в Честері, в якому Відділ 156 відіграв провідну роль.

Як і в минулих роках, я брав активну участь в громадському житті, зокрема як голова ЗУАДК, голова Об'єднання б. Воєнів-українців та ін. — де виступав як урядовець УНС, стараючись підняти пошану для цієї організації.

Думаю, що всі наші урядовці з філадельфійського округу признають, що найбільшим нашим успіхом в окрузі було те, що посакували підняти проти нашої організації різними людьми припинили, зокрема нова імміграція переконувалась і зрозуміла, хто, коли і як працював і працює для народної справи на вільній американській землі. Це, очевидно, відіграло найкраще на прирост нашого членства та на співжиття наших відділів, де за останній рік не було ні одного більшого непорозуміння.

Безсумнісно, що величезну заслугу в цьому має наш орган „Свобода“ та всі з ним з'єднані видавництва, які можуть найкраще відзначити усе наше успішне життя в Америці. Кожен член УНС може з гордістю сказати, що він є співласником і співтворцем цієї великої громадської праці, і тому я хотів би, як голова Контрольної Комісії, зложити признання і подяку редакторам — усім робітникам пера та працівникам друкарні, які ведуть „Свободу“ згідно з духом часу та гідно репрезентують не тільки союзове життя, але і життя цілої української громади в вільному світі.

Як голова Контрольної Комісії та член Культурної Комісії, я являюсь на кожний заклик Екзекутива — і виконував усі його доручення.

Праця Екзекутива та по усіх Відділах в ЗДА і Канаді була скоординована і згідна, бо за цілий рік не прийшло

о мене ні одного зажадання з будь-якого Відділу. Хай вільно буде мені зложити щиро подяку всім Відділам нашої філадельфійської округи — зокрема І. Скоклясові та п-ні гол. радній О. Штогрин за їх найкращу співпрацю. Коли в минулому році ми ще децю відбивались в нашій праці і вели борону роботу, то в цьому році маємо підготований ґрунт під загальний наступ, а це: 1. поширити акцію за придбання членів, 2. розбудувати інвестиції — зокрема моргеджів о наших громадах та тісного зв'язку з громадами, 3. Поширити нашу громадську працю в таких установах як УСК, а ЗУАДК, але при рівночасним відповідним розголосі, яку працю виконують наша організація і наші урядовці. Тоді те тільки поширимо, але і ще більше розбудуємо велику українську сім'ю, якою є УНС.

ЗВІТ ГОЛОВНОГО КОНТРОЛЕРА
ІНЖ. СТЕПАНА КУРОПАСЯ

В минулому році я разом з іншими головними контролерами м. перевели контроль матеріальних і моральних ресурсів УНСОЮЗУ. Звіт цей був поданий „Свободі“.

Відносно активності в громаді Шинкаго — на полі УНСОЮЗУ я був вроди, де того вимагало добро справи. Я все держався засади, що головний урядовець УНСОЮЗУ є не лише на те, щоб носити гарне знамя і ним величатися, але він мусить бути теж добрим прикладом для інших, коли йдеться про працю в Союзі чи громаді. Тому я був активним організатором нових членів, урядовцем Відділу, зустрічав нових емігрантів при переїзді до нашого міста, старався для них знайти працю, очолював Об'єднання Українських Організацій в Шинкаго і був урядовцем десятка різних українсько-американських організацій. Це все потрібно для зв'язку УНСОЮЗУ з реальним життям і на те, щоб в даних організаціях ширити правду про УНСОЮЗУ.

В передконвенційній кампанії, яка ведеться вже в 1957 році, а про яку ми не згадуємо, Шинкаго стане на першому місці в здобутті нових членів. Мав я доручення від Екзекутива взяти участь в 50-літньому Ювілею Братства св. Николая 106-го Відділу УНСОЮЗУ і виголосити там ювілейну промову, що з присміткою виконав, бо 106-ий Відділ є в нас найстаршим, він перший дав початок до теперішньої великої союзної родини Шинкаго, що числить 7 тисяч членів і даліше вірно та лояльно виконує союзні доручення. Поза тим не було в мене, коли йдеться про УНСОЮЗУ, інших справ, гідних уваги, а як були, то їх кожного місяця представляв у „Свободі“ в „Трибуні Українського Народного Союзу“.

На кінець хочу ствердити, що УНСОЮЗУ іде з духом часу і переходить по малу від господарки бондів до господарки моргеджів. На тому високі УНСОЮЗУ, бо процентова стопа від його інвестицій цього року зростає, а в додатку Союз помі своїм членам по різних громадах Америки. В тому напрямі я був помічником союзівним в одержанні таких моргеджів. Нові наші союзники купують тепер масово домів і інші-реальності, тому справа моргеджів в часі, коли бракує в Америці гроша, може спричинитися до країнського співжиття і зв'язку союзівних громад з Головною Канцелярією. Так напевно станеться!

ЗВІТ ГОЛОВНОГО КОНТРОЛЕРА
ІВАНА В. ІВАНЧУКА

За минулий звітний рік я, разом з іншими членами Контрольної Комісії, перевели контроль майна, діловодства і організаційного життя УНС. Щодо моєї активності в Дітройтській округі, то я, в порозумінні з головним радником п. В. Дідиком, скликав троє зборів Округового комітету Відділів УНС. На цих зборах заохочувалось присутність урядовців Відділів, щоб вони робили всі можливі заходи для збільшення кількості членства у своїх Відділах та для виконання належних на них організаційних квот. Переглядаючи рекорди поодиноких Відділів в головній канцелярії, я зауважив, що не всі секретарі вив'язуються зі своїх завдань в придбаванні нових членів.

Від попереднього річного засідання до цього я прислав 17 нових членів до того Відділу, в котрім я є секретарем. Здійснюючи рішення Головного Уряду з минулорічного засідання щодо улаштування моргеджів, я посередничав за минулий рік в метрополії Дітройту в укладенні 18 моргеджів на суму 132,350 доларів і один із Виндзор на 9,000 доларів, що становить разом 19 моргеджів на суму 141,350 доларів. Про кожного апліканта, члена УНС, повідомляв я Головному Екзекутиву й у зв'язку з цим написав 40 листів. Стверджую, що в цій діяльності я мав надзвичайно добру співпрацю від головного президента Д. Галиччина і головного касира п. Р. Слободина та заступника головного президента адвоката М. Пізакса. Така акція в Дітройтській округі надала УНСОЮЗУ великої поваги й пошани. Бо досі жадна українська братська-запомога установа не спромоглася на таку акцію в тій округі.

Помимо тих великих досягнень УНСОЮЗУ у фінансовій діяльності, все ще є поважні недомогання і труднощі в придбаванні нових членів.

Поза діяльністю в користь УНС, я брав активну участь в працях Відділу УСК, Американсько-української Культурної Фондуції, що вже третій рік удержує катедру українознавчих курсів у Вейн університеті (На прощю цієї інституції дав УНСОЮЗУ найбільшу жертву) та ін. В минулому році я брав участь в З'їзді Союзної молоді в Акроні, Огайо. В цій діяльності, себто з'їздах тут родженої молоді, наша організація не поступила далеко вперед. Всі ті надбання, які УНС мав перед другою світовою війною, вже минулися і тепер треба заново починати ту акцію. Бо мусимо признавати, що спортова акція і з'їзди союзної молоді мали велике значення для розвитку УНСОЮЗУ. Тоді сотні наших молодих американців і канадійців брали активну участь у праці УНС. Тепер ми мусимо розвинути добре улаштовану акцію, щоб дістати і затримати від асиміляції тут роджену і новоприбулу молоддь. Поза курсами на Союзівці, треба ще виробити програми в кожній місцевості. Нам'ятаймо, що тільки в молоді майбутнє УНСОЮЗУ. З великою присміткою стверджую, що між мною і головним радником п. В. Дідиком танувала надзвичайно добра співпраця, що додавало нам сили і видерливість працювати для добра УНСОЮЗУ, чим серед дуже невідповідних умовин.

Закінчую цей короткий звіт з вірою в світлу майбутність УНС, що вийде на користь і нашим поневоленим братам на Рідних землях.

ЗВІТ ГОЛОВНОГО КОНТРОЛЕРА
ПЕТРА КУЧМИ

Моя діяльність в місті Нью-Йорку була виконана продовж 1956 року на кількох вимогах потреби за припорученням від головної канцелярії та Екзекутива. Я знаю, що найпекучішою нашою справою є придбання нових членів до Відділів, які зменшуються останніх кілька років, а спеціально до молодечого департаменту, де дозрівють грамотні і їх вилучаються. Власне ці класи спричинили упадок членства у Відділах. Багато осіб з цього покоління, зокрема хлопців, важко забезпечити наново, бо більшість з них має забезпечення з армії. Втрата таких членів є болючою для УНСОЮЗУ з двох причин: ми втрачаємо вже випробованих і вихованих членів, а по-друге, що ці молоді люди, виходячи із УНСОЮЗУ, перебивають зв'язки із нашою громадою та українським взагалі. Ми повинні на цих нарадах віддати децю часу та шукати способів і засобів, щоб цьому заручити.

Чергову проблему, з якою зустрічаються союзні урядовці, становить висока смертність старих членів, що були ідейними союзівцями, але все ж вони в більшості не постарілись, щоб їх ряди були заступлені їхніми дітьми.

Для розв'язки цих та інших проблем нашої організації працював я в Нью-Йорку. З урядниками Відділів мав я нагоду часто зустрічатись та обговорювати справи УНСОЮЗУ. Старався я спрямовувати людей до вакансійної оселі Союзівки, подаючи вказівки і поради, як також організуючи поїздки на Союзівку, які не все вдавались як слід, бо часом вибраві для поїздки дні були дощові, при чому поносив втрати, навіть грошові. Старався я також, щоб батьки посилали своїх дітей на курси та діставали полетів та знижки для тих, які шире бажали отримати науку українства, а не мали достатніх на те засобів. Власне ця проблема є дуже пекуча, тому що курси українства на Союзівці дістали велике признання і похвалу збоку тих, які були на них, і з все більше охочих до візду на ті курси, але всі хотіли б мати знижку в оплаті. З досвіду знаю, що таким дітям остачиться в пам'яті наука і вони напевно будуть добрими союзівцями.

Чергову важливу проблему становить справа захисту для старших членів УНСОЮЗУ. Хто слідкує за американською пресою той знає, що державні та місцеві заряди звертають на цю проблему велику увагу. Пересічний вік життя людини є тепер вищий, як був томо 20 літ або 10 років. Я буду обстоювати, щоб ми не збували тим, що нема аплікантів, але даліше старались здійснити покладені на нас обов'язки щодо старців.

ЗВІТ ГОЛОВНОГО КОНТРОЛЕРА
ІНЖ. ВОЛОДИМИРА КОССАРА

З огляду на мої обов'язки, як одного з головних контролерів, а головне час організатора на Канаді, я мусив виконувати частину праці двоякого характеру, тим більше, що ці функції припадали на мене як на одного члена Головного Уряду УНСОЮЗУ і як на одного організатора в Канаді.

Внаслідок цього, крім стислої організаційної праці, я був змушений присвячувати досить багато часу на кореспонденцію у справах союзних проблем у Канаді, а також вести досить активну переписку з нашими поодинокими Відділами УНСОЮЗУ в Канаді і з особами, які мали певне відношення або заінтересування УНСОЮЗУ на терені Канади. Також вів переписку з Головним Екзекутивним Комітетом.

Тій праці я присвячував весь мій час чи то в місці мого гобуту, чи поза ним, відвідуючи Відділи Сходу і Заходу Канади. Тим поїздкам віддав у 1956 році майже половину року, відвідавши 21 Відділи у провінціях Онтаріо і Квебек та 7 Відділів у провінціях Манітоба і Саскачеван — разом 28 Відділів, яких підсилював членством; там же виголосив інформаційні доповіді про УНСОЮЗУ, відвідував членів і урядовців по Відділах, відбував засідання з секретарями та давав, якщо заходила потреба, поради відділовим урядовцям.

На початку звітового року вислав обіймний лист до всіх Відділів УНСОЮЗУ в Канаді, в якому подав відповідні відомості в зв'язку з продовженням кампанією за підсилення поодиноких Відділів. З присміткою хочу ствердити, що більша частина Відділів відповіла позитивно на цей обіймник.

В цій кампанії приділено на канадійській союзній Відділі 25 відсотків загальної квоти, проголошеної для всіх Відділів УНСОЮЗУ на північному американському континенті. Ця квота вносила 3,000 нових членів, що їх ми мали здобути від 1-го липня 1955 до 30-го червня 1956 року. Намічена квота для Відділів Канади — 750 нових членів, — коли взяти до уваги 48 Відділів, була надто велика.

Не звертаючи на це уваги, кампанія увінчалася успіхом, хоча цей успіх при активній участі всіх Відділів міг би бути краший.

Активну участь в кампанії взяло 35 Відділів, які здосили 449 членів, себто 60 відсотків, визначеної на Канаду квоти. 12 Відділів не взяли участі в кампанії, а один Відділ був оснований під її кінець. З Відділів, які взяли участь в кампанії, 8 перевиконали квоту, а один повністю її виконав.

Кампанія за придбання нових членів в загальному була вдалою, бо визначена квота 3,000 нових членів не лише була виконана, але й перевиконана: УНСОЮЗУ на північно-американському континенті поповнив свої ряди за один рік на 3,650 нових членів. Союзівці Канади вложили понад 12 відсотків в цю збірну акцію.

Повищі чисельності дані з минулої кампанії 1955/56 зроблені були для ствердження можливостей для УНСОЮЗУ в Канаді. Ці можливості розвою УНСОЮЗУ існують, бо ж вислід цієї кампанії в процентовій відношенні до вислідів Відділів УНС в ЗДА вказує, що Канада не є позаду Відділів ЗДА, а в деяких випадках ці успіхи напевно будуть збільшені при відповідним налагодженні організаційного апарату в Канаді.

В цьому звітовому році основано два Відділи, — один в Манітобі, в місті Давінді, за 200 миль на північний захід від Вінніпегу, який одержав число 494; другий був оформлений в провінції Квебек, у місті Монреалі, а саме пластовий Відділ ч. 434. Тепер маємо 3 пластові Відділи УНСОЮЗУ: в Торонті, Монреалі і Вінніпегу.

З рамені Головного Екзекутивного Комітету УНСОЮЗУ я взяв участь і виголосив дві промови на святкуваннях 62-

річчя УНСОЮЗУ, як цілості, і 15-річчям Ювілею Відділу УНСОЮЗУ ч. 461 в Велланд, Онт., які відбулися в дні 26 і 27 травня 1956 року. Також взяв участь і виголосив доповідь на річних зборах Відділів 445 у Вінніпегу, 471 в Монреалі і 4412 і ч. 465 в Лашлі, Квебек.

Відбув наради з секретарями Відділів Торонто в справі курсу для секретарів та в інших актуальних справах поодиноких Відділів, зокрема про передконвенційну кампанію УНСОЮЗУ.

Від 1950 року починаючи, Головний Уряд УНСОЮЗУ на своїх Річних Засіданнях ухвалював на різні добрі цілі дотації з Народного Фонду для інституцій в Канаді. Ними були: 1. Осередок Української Культури й Освіти; 2. Українознавчі Стипендії на Манітобському університеті; 3. Комітет Українців Канади і 4. Українська Вільна Академія Наук. Дотепер дотації одержали: Осередок УКО, за 6 років 2,950 доларів; Манітобський університет за 6 років 600 доларів; УВАН за 6 років — 850 доларів і Комітет Українців Канади, за останні 3 роки — бюджетом 600 доларів.

Разом уділено на українські цілі в Канаді за останні 6 років поважну суму 5,000 доларів.

Всі ці установи виконують щиро працю для якої були покликані до життя.

Осередок УКО рік за роком розбудовує Музей, Вибліотеку та Архів і є найповажнішою такою роду установою в Канаді. Дотації УНСОЮЗУ, які досягають тепер 3,000 доларів, у великій мірі допомогли сталій розбудові цих трьох секторів Осередку. В імені Дирекції Осередку, як місто голови цієї інституції, складаю Головному Уряду за це піклування українською культурою глибоку подяку і вірою, що УНСОЮЗУ, цей найвишній український меценат, також і в майбутньому задержить своє місце в Осередку Української Культури й Освіти Канади.

Другою інституцією, що дістала від 1951 року дотації від Головного Уряду УНСОЮЗУ, був Манітобський університет, який одержував по 100 доларів річно на стипендії для студентів, що мають найкращий поступ у студіях української мови. З дотацій на цю благородну ціль скористало дотепер 9 студентів.

Будучи представником УНСОЮЗУ в Селекційній комісії Манітобського університету, складаю признання і подяку УНСОЮЗУ так від самої молоді як користувачів стипендіями, як і від професорського складу слов'янського департаменту та від Манітобського університету і вірою, що на цьому Річному Засіданні буде знову признана чергова стипендія для студентів.

УНСОЮЗУ вже третій раз вплатив титулом пожертви за всі існуючі Відділи УНСОЮЗУ в Канаді до Комітету Українців Канади, як бюджетову річну суму, 200 доларів. Надіється, що так станеться і цим разом, і Союзівці Відділи остануться далі складовими організаціями місцевих Відділів КУК й спричиняться до загального громадського діяння цієї координуючої установи всіх українців Канади.

УВАН в Канаді одержала дотепер 850 доларів на свою наукову працю і видавничу діяльність. В імені УВАН складаю подяку Головному Уряду УНСОЮЗУ за постійну дотацію цій установі.

Праця для Українського Народного Союзу — так, як це є по всіх громадському характеру організаціях, — тяжка і трудна. Це є також вияв журби за нарід свій — в дуже важливій забезпеченій діяльності, яка не раз стає добродійником у найчорнішій годині життя української родини. В цій праці зможемо вистояти на своїх позиціях лише ті, що вірять у велике її значення для нашої спільноти. Маю на думці тих членів УНСОЮЗУ, які чи то силою свого сумління і почуття обов'язку своєї виборності, чи з почуття глибокого признання до 63-літньої діяльності УНСОЮЗУ з його блискучими успіхами в багатогранній праці серед українців, докладають своїх сил до поширення членства УНСОЮЗУ на північно-американським континенті. Ними є члени Головного Уряду, урядники і членство Відділів та сталі і допоміжні організатори.

Перед нами осталося пів року часу для передконвенційної живої кампанії, в якій маємо здобути кілька тисяч нових членів. Маю повну надію, що канадійські союзівці, нарівні з нашими американськими братами, з Божою поміччю, переконують призначену нашим Відділом квоту.

Звіти Членів Головної Ради

ЗВІТ ГОЛОВНОГО РАДНОГО
Д. ШМАГАЛИ

У 1956-ому році я виконував свої обов'язки та припоручення Головної Екзекутиви і, оскільки дозволяв час, працював на добро УНСОЮЗУ.

На припоручення головного президента п. Д. Галиччина, 8-го квітня я був на місцевих зборах Відділу 364, де полагодили непорозуміння між одним членом і урядовцем Відділу. Тепер там все в згоді, і думаю, що буде надалі згода. На запрошення урядників Відділу 230 в Понгетавні, Огайо, я брав 27-го квітня участь в організаційних зборах місцевих Відділів УНСОЮЗУ. 28-го квітня був на посвященні прапора Відділу 230.

На запрошення урядників Відділу 112 в Клівленді, я брав участь в святкуванні 45-літнього ювілею цього Відділу, де мав промову про УНСОЮЗУ і його працю. 23-го вересня урядовці Відділу 233 в Лорайні, Огайо, запросили мене на місячні збори, де обговорено організаційні справи, а зокрема справу придбання нових членів.

Я вважаю, що головні урядовці мали б частіше відвідувати Відділи в поодиноких містах, бо члени жаліються, що до них ніхто не приїжджає. А то було б корисно для УНСОЮЗУ.

Заступниця головного президента пані Г. Жеребляк, запросила мене на з'їзд молоді і на короткі наради 27-го жовтня в Акрон, Огайо, де я брав участь. В порозумінні з головним президентом п. Д. Галиччином я скликав окремий збори до Клівленду 28 жовтня, використавши ту нагоду, що члени Екзекутиви були на з'їзді молоді в Акрон, Огайо. На цих зборах було заступлених 15 Відділів разом коло 100 відділових урядовців і членів. Збори були цікаві і корисні. Я завжди був готовий служити радою і порадою урядникам і членам Відділів. Було багато веселих справ, які треба було полагодили телефонно чи відвідуваннями.

Місто Клівленд має 10 Відділів УНСОЮЗУ і завжди можна почути якусь правду і неправду про нашу організацію. Я поступав згідно із статутом та моїм найкращим знанням і переконанням.

Старався я підшукати організатора в околиці Клівленду, але досі без успіху. Наскільки дозволяв мені час, я брав участь в громадській праці і репрезентував та обороняв тоbre ім'я УНСОЮЗУ.

REPORT OF WILLIAM B. HUSSAR, SUPREME ADVISOR

February: Called all local branches in the Rochester area for an organizational meeting. Plans were made to purchase radio time to give people more information about the UNA.

May: The Rochester branches of the UNA sponsored a UNA New York State Bowling Tournament held in Rochester May 2, 1956. Rochester branches sent 20 teams to the tournament, Branch 304 of Buffalo, N.Y. sent 6 teams, and Branch 39 sent one team from Syracuse, N.Y. The Nicholas Muraszko Memorial Trophy was again donated by me to the winners of the Tournament, Branch 269 Ivan Franko Society, and second place went to St. Joseph's Society Branch 217.

July: In connection with the Ukrainian Day held in Rochester on July 4th by the Ukrainian Congress Committee, I participated in the program and extended greetings from the UNA. Vice President Michael Piznak, State, County, and City Officials were also present at this affair.

In a SUMA affair of upstate New York Organizations I participated in their program and extended greetings from the UNA to the members and guests.

Labor Day UYUNA Convention, Buffalo, New York

Called a meeting of all UNA officers, members in the Buffalo, Rochester, area. This meeting was attended by Supreme Officers as follows: Mr. Halychyn, Mr. Piznak, Mrs. Zerebniak, Miss Chopek and the late Mr. Gregory Herman. We also had the honor of having at this meeting the Hon. Senator William Wall of Canada, who delivered an inspiring talk. This meeting was also attended by many of our active youth in other organizations as well as in the UNA. This meeting was an inspiration to all the youth who were interested in the operation of the Ukrainian National Association.

September: Visited the Soyuz Day sponsored by the UNA Branches of New York and New Jersey area (Metropolitan Area) at the Soyuzivka where with other UNA officers I participated in the program.

October: Received an invitation from the Vice Presidentess Mrs. G. Zerebniak, to attend a UNA Youth Rally at Akron, Ohio. This rally was attended by many of the Supreme officers. The rally was also attended by many of the Youth of the Akron area. The meeting was interesting and much information was gained by the young officers. Many of the youth took an active part in asking many questions pertaining to the operations of the UNA. More rallies of this type should be held throughout the UNA.

November: Represented the UNA at the 40th Anniversary of the St. Mary's Society branch No. 36 of the UNA, extended greetings to the officers, members and guests from the UNA.

December: Held an organizational meeting with the Rochester branches. Questions and answers pertaining to the UNA and the Svoboda featured the discussion period. All officers were asked to help get their quota in membership. Mr. Halychyn was present for this meeting.

At a St. Joseph's Society branch No. 217 founders banquet of the organization, I participated in the program and rendered services to the best of my ability. Mr. D. Halychyn, was guest speaker for this affair.

In my activities other than Supreme Officer and secretary of my branch, I took active part in the Ukrainian Congress Committee (Rochester Branch) Local Club: Acting President of the Ukrainian American Sports Club, which this year have won the final game in soccer for the Eastern part of the United States, and will play for the western title, date not announced as yet. This is the first time in the Rochester history that a team has ever won the National title.

In the past years I have worked with the American born youth, and in the last two years I have worked with the new immigrants and from my experience I find that they both are interested in sports, although they play different kinds of games. I think that this UNA assembly should take this matter into consideration and plan a good all around sports program so that we can keep our youth in Ukrainian organizations.

In concluding my report I want to express my sincere thanks to the Supreme officers, Editors of the Svoboda and the Weekly for the cooperation they have given me and to all the local officers for their time and effort spent in the interest of the UNA.

ЗВІТ ГОЛОВНОГО РАДНОГО
ВОЛОДИМИРА ДІДКА

Звіт мій обіймає Дітройтський округ, де я сповняв свої обов'язки для УНСОЮЗУ спільно з головним контролером п. Іванчуком. Контролював справу, припоручені мені Головою Екзекутиву.

За кілька тижнів по річних засіданні Головного Уряду, 16-го червня 1956 року, скликали ми окружні збори в справі вивчення призначеної нам квоти нових членів. В минулорічній кампанії 5 Відділів, вивчили свою квоту, а два Відділи були неактивні в кампанії. На тих зборах також передали мій звіт з річних нарад Головного Уряду.

У вересні, на припоручення головного передсідки п. Галичини, склав я привіт від УНСОЮЗУ для Організації Державного Відродження України, на річному з'їзді цієї організації, який відбувся в Дітройті.

У жовтні, на припоручення місто-предсідки п. Пізнака, оглянув я з п. Іванчуком і висловив свою думку щодо будівки Українського Національного Клубу ім. П. Орлика, в Гамтрему, Міш, на який хотіли позичку від УНСОЮЗУ.

На запрошення місто-предсідки п. Г. Жеребник, був я присутній на окружному з'їзді союзної молоді в Акроні, Огайо, який відбувся 27 жовтня м. р.

З нагоди приїзду місто-предсідки п. М. Пізнака в Дітройт, в дні 19-20 січня ц. р. ми оглянули в цьому місті майже всі реальності, які мають моральні в УНСОЮЗУ. Також оглянули й ті, які подали прохання про моргедж.

По отриманні у січні ц. р. об'їзних листів в справі курів для відділових секретарів, ми скликали 24 лютого ц. р. окружні збори, на яких рішили запросити для переведення курсів організаційного референта п. Падоху, але отримали відповідь з Головної Канцелярії, щоб дату курсів відкласти. Бо п. Я. Падох не міг прибути до Дітройту на означені нами дні.

Кілька років тому, з уваги на відсутність заінтересованих членів, які могли б провадити справу, роз'яснювати Відділ 141 в Дітройті, Міш. Я зауважив таке заінтересування у п. І. Ващука і почав з ним переговорювати. По кількох місяцях підготування, п. Ващук скликав 6 квітня ц. р., перші організаційні збори, на яких було 10 повнолітніх членів. Я приїхав новий Відділ, який вже має число 426. Вважаю, що під нинішню пору цей Відділ має дуже добрі вигляди на розвиток.

Останні збори в звітному році ми відбули з відділовими секретарями 11 травня ц. р. З нагоди приїзду організатора п. Білецького, перед моїм відходом на нинішні засідання, п. Білецький тішився добрим успіхом в Дітройті.

ЗВІТ ГОЛОВНОГО РАДНОГО
МІКОЛИ ДАВІСКИЕ

Здається, що це так недавно ми радили разом тут на минулих річних нарадах, склавали різні резолюції для добра і поповнення рядів УНСОЮЗУ. Та не все сповнилося так, як бажалося. Минулий рік не був продуктивним роком для УНСОЮЗУ. На це склалася різні причини. Були і с нарікання. Старі нарікання на молоді, а молоді знову на старших за те, що не хотять прийняти до уваги Відділу молодих енергійних людей, які з часом могли б виробитися на добрих працівників УНСОЮЗУ. Упродовж звітового року я був у постійному контакті з відділовими урядовцями моєї округи.

Моя праця на союзній і народній ниві була така: 15-го січня 1956 я був прийнятий на похоронних відправах за душу сл. п. Якова Макогоня, відомого між американцями як князя Розумовського. Накинє як говорив прощальну промову по англійськи. Дивно мені, що дуже мало згадки було про його смерть у „Свободі“ та взагалі в українській пресі. Навіть ті, що користувалися його моральною й матеріальною допомогою, не спромоглися написати згадку про його смерть і його працю для українського народу.

16-го січня 1956 я був прийнятий на цілоденний конференції, яку скликала Губернаторська комісія в справі спонсорства і розміщення скитальців в стейті Массачусетс. В склад той комісії входили різні агенції, а я заступав українця нашого стейту. В дискусії я згадував голос.

3-го червня 1956 року я був прийнятий на 45-літній ювілей 206 Відділу УНСОЮЗУ у Бунсакет, Р. Ай. Покликаний до слова, я коротко з'ясував інтенсивну працю цього Відділу на союзній і народній ниві. На святі були прийняті також головний передсідки п. Д. Галичини, голова ради А. Чолник, а святом проводив головний радний Іван Козольський.

17-го червня 1956 року я був прийнятий на пірнич зборах 238 Відділу УНСОЮЗУ в Бостоні. При тій нагоді я здав короткий звіт з річних нарад Головного Уряду УНСОЮЗУ.

9-го грудня 1956 року я був прийнятий на річних зборах 238 Відділу, де рішуче промовляв про поступ і силу УНСОЮЗУ. На кінець я радий, щоб до нової управи Відділу вибрати представників старших поселенців, новоприбулих і тут родженої генерації. Ця пропозиція була прийнята і переведена.

Упродовж цілого звітового року я був у постійному зв'язку з Відділами моєї округи, які часто зверталися до мене в різних справах. Кожному я давав відповідну пораду, завжди маючи на увазі добро Відділу і Батька-Союзу.

На початку липня 1956 року загострило до мене д-р Герасимович. При спільній розмові я довідався, що він і його мама були членами УНСОЮЗУ та через непорозуміння з бундівськими організаціями УНС п. Загасимович виступили з організації. Після моїх пояснень д-р Герасимович пообіцяв, що коли настало примирення в котрійсь з наших громад, стане знову членом УНСОЮЗУ.

В грудні 1956 секретар 238 Відділу УНСОЮЗУ в Бостоні відніс до мене, щоб я допоміг йому покласти справу виплати розмету по бл. п. Томі Сікорські, що я і зробив.

Упродовж цілого звітового року я старався, наскільки час і здоров'я позволяли, працювати для збільшення рядів УНСОЮЗУ та спонсору своїх національних обов'язків. Рішуче брав активну участь в американській житті. Під час виборів Президента, працював з комітетом національності при Республіканській партії, репрезентуючи там українську групу. Містив я й дописи на євразійські і народні теми в „Свободі“.

У звітовому часі не мав я важких припоручень від Головної Екзекутиви. Упродовж цілого року був я в тісному контакті з членами Головної Екзекутиви, реагував на кожне засідання Головної Екзекутиви і ждав бюлетенів та висновків щодо інвестицій, позичок на моргедж і подібне. Живо цікавився я також виданнями і публікаціями УНСОЮЗУ.

На кінець складаю щирі подяки Головній Екзекутиві, поодиноким членам Головного Уряду УНСОЮЗУ та відділовим урядовцям за спільну працю для УНСОЮЗУ.

Бажаю для Батька-Союзу якнайбільшого успіху у передконвенційній кампанії.

ЗВІТ ГОЛОВНОГО РАДНОГО
ОЛЕНИ ШТОГРИН

Тому, що в 1956 році була проголошена кампанія за новими членами, моя увага була звернена на те, щоб використати всі можливості і нагоди для придбання нових членів. Можливості були, бо в 1956 році за новим законом приїхало понаве число нових поселенців з Європи. Однак, здобування цих нових членів було сполучене з витратою часу, присвяченого на початкову допомогу новоприбулим.

Як голова створеної тоді переселенської комісії, я співпрацювала з організатором п. Скочилісом, який перебував на себе приміщення на мешкання та працю новоприбулих і якому я постійно у цій праці допомагала. Я часто їздила на стачію, особливо, коли приїздили більші групи людей, або коли п. Скочиліс був зайнятий деінде, і розвозила прибулих на місце їх призначення.

З часом вирінали різні проблеми в ділянці суспільної опіки: приміщення в шпиталі, контакти з місцевими харитативними установами, еміграційним бюро і т. п. Вислідом цих змагань і завдяки організаційному хистові організатора п. Скочиліса, ми здобули поважне число нових членів. Мій Відділ збільшився на 90 членів, а також інші Відділи збільшилися, діставши нових членів, яких секретарі прислали до організатора.

Незалежно від діяльності організатора, деякі наші секретарі самі організували членів, збільшуючи або заповнюючи утрати у своїх Відділах.

Тут я мушу з признанням зазначити, що у нас була повна кооперація з організатором. Я передавала йому адреси, які діставала, він інформовав про різні справи і проблеми, з якими він у своїй праці зустрічався і які ми опісля обговорювали з д-ром В. Галаном. Виявлялося, що УНС, не зважаючи на труднощі, багато зискує на терені Філадельфії не тільки в членах, але в оцінці його громадського значення і праці. Значний відсоток людей, які, хоч вже довгий час

живуть в Америці, та до справи забезпечення ставилися з байдужістю і недовіряли, вдалося п. Скочилісові переконати і написати в членів, а то й відискати деяких суспендованих.

На початку звітового року ми організували з рамени УНС радіовидиці, в яких по черзі брали участь д-р В. Галан, а і п. Скочиліс. В травні ми мали наради в справі продовження кампанії.

У жовтні я промовляла на Ювілейному Святі 156 Відділу в Честер. На цій святі промовляли також п. Д. Галичини, п. М. Пізнак, д-р В. Галан і п. Скочиліс, який і помагав відігравати свято.

В листопаді відбулися у нас окружні збори, на яких був прийнятий п. Р. Слободян. На цих зборах між іншими внісено ухвалу влаштувати диточу забаву. Підготову до цієї імпрези ми почали в грудні, але з браку залі відбули її в січні під знаком Новорічної Забави для дітей. Ми з п. Скочилісом мали досить мороки з підготовкою, бо тільки три Відділи піддержали нас фінансово і дали членів до праці, а шкода, бо імпреза вийшла дуже вдатна, стягнула багато дітей і родичів і мала великий відгомін серед громадянства. Програму підготували і перевів секретар 375 Відділу п. Е. Грималек, а на цій імпрезі промовляли д-р В. Галан, а і п. Скочиліс. Треба ще згадати що на цю імпрезу загостила школа українознавства з Фінексвіл, яка виконала точку у програмі. Думаю, що такі імпрези повинні бути продовжуватися.

Уважаю, що до союзової праці може зачислити ходження за свідки при іспитах на громадянство, бо люди, які до мене звертаються за цією прислугою, це переважно члени мого або інших Відділів, а число їх сягає 70. Кожна така справа забирає коло 3 годин часу.

Після вичерпання звітів усіх членів Головного Екзекутивного Комітету, Головної Контрольної Комісії та Головної Ради, головний передсідки Д. Галичини о год. 7:30 вечорі перервав наради до чергового дня, віткірка 28-го травня, до год 9-ої рано.

ДРУГИЙ ДЕНЬ НАРАД

(Вікторок, 28-го травня 1957)

Головний передсідки Д. Галичини відкриває наради о год. 9-й рано та покликає до звіту головного редактора „Свободи“ А. Драгана.

Звіт Редактора „Свободи“ А. Драгана

Саме в часі, до якого відноситься цей звіт Редакції „Свободи“, органу Українського Народного Союзу, Америка та весь культурний світ і ми з ним відзначали 250-річчя з дня народження Бенджаміна Франкліна, ім'я якого нерозривно зв'язане та є символом того, що розуміємо під поняттям вільної преси. „Без свободи думки не може бути мудрості; громадської свободи не може бути без свободи слова, на яку має право кожна людина... Хто хоче поновити націю, той мусить зачинати від заборони вільного слова...“ — писав перш „одні з найширших та найдовірливіших умів, що й знає людський рід“ — як називають Франкліна його біографи. Франклін був переконаний, що право вільного обміну думками, ідеями та інформаціями є основне і найважливіше для добробуту людства. Він вірив, що всі труднощі і суперечності між людьми можна поладжувати „без взаємного підірвання горла“ саме при допомозі вільного слова та вільного обміну думками, ідеями й інформаціями. „Я думаю — писав він до свого приятеля — що цю цю не має такого значення для загального добра, як виховання і вишкіл суспільності в мудрості і чеснотах, бо мудрість і чесноти та мудрі і чесні люди є для держави далеко більшою силою, ніж багатство і зброя“. Таке виховання суспільності — це завдання в першу чергу вільної преси. „Видавець газети — твердив Франклін — повинен уважати себе за охоронця репутації своєї країни...“

За свободу слова і преси, за вільний обмін думками, ідеями та інформаціями, Бенджамін Франклін усе своє життя, словом і ділом від справжній християнський похід, про який французький державний муж і мислитель Мірабо писав, що він „заливав світлом цілу Європу, загрожуючи тиранам...“ Завдяки тому світлові від того часу повалено вже не одного тирана і не одну тиранію.

Не потребує додавати, що цей християнський похід за свободу слова і преси продовжується невпинно і до сьогодні, бо все ще не перевелися тиранії і тиранії, все ще не перевелися ті, що хочуть і поновлюють нації, починаючи це поновлення від заборони вільного слова та вдержуючи його цю заборону. Не потребує додавати, що в цей християнський похід світла і волі проти темноти і тиранії включилися 64 роки тому і наша „Свобода“, що в тому поході вона відіграла важливу роль та що в ній вона й сьогодні займає далеко не останнє місце. Ця роль і це місце з відповідальністю кожної редакції „Свободи“ та кожної частини Головного Уряду її видавця, Українського Народного Союзу. Це є основні справи і тому вважаю за необхідне в цьому звіті розглянути під кутом деякі проблеми, що з ними зустрічається Редакція „Свободи“ у своїй щоденній практичній роботі. Ці висновки та Ваше ставлення до них є необхідні з різних мотивів та в багатьох відношеннях.

Свобода слова і преси

У цій благословенній країні свобода слова і преси є не пропагандивною висновком, але найрелігійнішою і найповнішою практичною дійсністю. Свобода слова і преси є однією з підставових чотирьох свобод і вона гарантована Конституцією. Як — по словам Франкліна — поновлення починається від заборони вільного слова і вільної преси, так незрівняна американська воля почалася і вдержується саме від гарантованої свободи слова і преси. У цьому американська преса, до якої з гордістю зараховує себе і наша „Свобода“, має історичні заслуги.

Я не потребує зупинятися над розумінням свободи слова і преси в Америці, бо це речі відомі. Для дальших висновків згадую тільки, що американська свобода преси, гарантована першим доповненням до Конституції, є — можна б сказати — майже не обмежена. В Америці немає того, що можна б назвати „пресовим законом“, як це є в деяких європейських країнах і чого в поважній частині не знають ще читачі „Свободи“, пишучи часто до неї свої „висновки“ чи „спростування“ та домагаючись їхньої публікації „на підставі пресового закону“. Те, що можна б вважати американським пресовим законом до деякої міри, це інтерпретація постанов федеральної і стейтових конституцій та, головне, практичні судові випадки. Єдині обмеження, які ставлять для преси легіслатури та суди, мають служити таким цілям: охорона уряду та його поступувань (процесів), включно із судовими акціями, перед насильними змінами і припиненнями чи незаконно створеною зневагою; охорона однини та їхнього доброго імені, бізнесової чи професійної репутації і права на приватність (райт оф прайвасі) та, кінці, охорона публічної моралі і охорона публіки перед обманом.

Щоб не було непорозуміння, треба додати: в Америці ніхто не має законного права заборонити чи хоч би тільки здержати публікацію будь-якої інформації, думки чи слова. Тим то свобода слова і преси тут справді не обмежена. Але це в жадному разі не звільняє редакторів і видавців від відповідальності за те, що написане і надруковане. Значить, можна написати і надрукувати дослівно все, але, коли напишеш і надрукуєшсь, поведи так, що виходить чи може виходити до категорії названих вище цілком слушних обмежень, тоді можна притягнути до судової відповідальності

тих, що це написали і надрукували, а доказавши їм судово вину, можна їх покарати та швидко після судово доказаної вини можна заборонити дальшу публікацію того, що вже було опубліковане та судово зараховане до згаданих обмежень.

Ці короткі і дуже загальні висновки гарантованого в цій країні права на свободу слова і преси необхідні для того, щоб на їх тлі з'ясувати працю та відповідальність Редакції „Свободи“ у відношенні до практичних проблем дня. Бо чим більша свобода преси, тим більша і відповідальність Редакції, відповідальність не перед поліцією і цензором, але перед суспільністю, якій редакція повинна „служити“. При цьому не можна ще не згадати, що в кожній суспільності, отже і в нашій, трапляються однини, які не тільки зловживають свободою преси, але які також з другого боку намагаються зловжити навіть тими найнеобхіднішими обмеженнями, згідно постановами про обмеження преси — якщо про такі можна взагалі говорити — та використовують їх на те, щоб безпідставними судовими процесами і своєрідним шантажем обмежувати ту одну з найбільших вольностей, себто свободу преси і слова. Пригляньмося тим справам децю ближче.

Свобода преси — це не сваволя преси

Повна свобода преси, яка існує в цій країні, ще далеко не означає сваволі преси. Один з великих американських щоденників має за motto, що він друкує всі вісті, які надаються до друку. В цьому і криється вся відповідальність Редакції: друкувати те, що надається до друку не під кутом встановлюваних „пресових законів“, яких тут, Богу дякувати, немає, не під кутом цензора чи диктатора, як це дійсно в тоталітарних системах, але під кутом загально прийнятих засад моралі й етики, під кутом — можна б сказати — заповідей Божих і тих самих моральних принципів, що лягли в основу вільних, християнських суспільств. Необмежена тут свобода слова і преси ще далеко не означає, що в газеті „надається до друку“ заклики до насильного повалення обраного народом вільного уряду, що можна — скажімо — заклики до вбивства, грабунку і подібних злочинів та неморальних актів.

Це одна сторінка медалі. Друга сторінка — це ті, що погрозами безпідставних судових процесів намагаються шантажувати Редакцію, щоб вона не користалася із свободи преси та не признавала того права іншим особам. Того роду люди є найбільшими „ворогами свободи преси і тим самим також ворогами вільного суспільства. Бо як з одного боку свобода преси не означає сваволі преси, так з другого боку не можна сваволі охороною суспільства проти сваволі преси.

Усі ці справи самі собою зрозумілі і про них було б зайво згадувати, якби не те, що тем і в нашому суспільстві і у відношенні до „Свободи“ трапляються, на жаль, однини згаданих двох категорій. При цьому цікаво, що обидві ці категорії змагалися за свободу преси і слова звичайно скотяться в одних і тих самих особах. Це майже правило, що та сама особа, яка змагає нічим, навіть моральними й етичними законами необмеженої свободи слова для себе, рівночасно вимагає для себе прав безпощадного цензора всього того, що їй самій не подобається. На жаль такі однини трапляються ще й у нас, але на щастя це вже такі справді тільки однини і їх шораз менше.

Свобода преси і „Свобода“

Не підкорятися і не допустити до одної і до другої скрайностей, однаково загрозливих для тієї благодаті, що називається свободою преси та з якої ми користуємося, це найбільша відповідальність Редакції. Як ставиться до всіх цих проблем та як їх розв'язує чи пробую розв'язувати Редакція „Свободи“? Відповісти на це треба попередити деякими принциповими твердженнями.

1. Редакція „Свободи“ визнає і респектує беззаперечно існуючий в цій країні принцип свободи слова і преси. Її бо на цьому принципі мусить насамперед залежати і вона готова його всіма своїми силами і засобами обстоювати, а в потреби за нього боротися.

2. З права на свободу преси і слова Редакція „Свободи“ повними пригорщами користується на найдальше йдучих можливостей. Точно таке саме право вона признає за іншими. Це є принципи нашої практики, яку ми виконуємо під кутом відповідальності нашої Редакції перед — у першу чергу — Українським Народним Союзом, як і перед українським та американським суспільством. Щоб не було непорозуміння, з'ясуємо це раз те, що Редакція „Свободи“ розуміє під поняттям своєї відповідальності. Це бо в жадному разі не є страх перед відповідальністю та подиктоване ним обмеження свободи слова. Навпаки, відповідальність Редакції — це в першу чергу відповідальність за те, щоб свободу слова зберегти і її до найдальших меж використовувати для добра суспільства. Наше поняття відповідальності Редакції найкраще висловлено наведені на вступі цього звіту засади Франкліна.

Щоб не бути голословним, наведу деякі загальні приклади.

„Свобода“ завжди була в авангарді вільної преси, не тільки української, але й загально-американської. Все ж таки — як кажуть наші співгромадяни — „дер із олівей румфор імпрувмент“, завжди є можливості поліпшень, бо в світі немає нічого досконалого і наші вольності, разом із загальним прогресом, повинні також розвиватися, поширюватися. Уже в одному із своїх попередніх звітів я підкреслював, що теперішня Редакція „Свободи“ не тільки не думає зачиняти „історії від себе“, але навпаки, вона хоче і намагається нав'язувати та продовжувати всі добрі дотеперішні традиції „Свободи“, бо вони великі, корисні і славі. Саме на цих традиціях ми базуюмо нашу працю, але не сілімо, тільки під кутом загального прогресу та завжди нових потреб. Конкретно: я маю честь працювати в Редакції „Свободи“ вже 12-й рік. У цьому часі та при різних практичних нагодах я довідався, що з оправданих причин, що з уваги на гострі антагонізми між деякими політичними і релігійними групами нашого суспільства були внесені постанови, щоб не друкувати деяких категорій „засток з деяких ділянок нашого суспільного життя. Це вже було в Редакції своєрідним звичаєм. Все ж таки, він суттєвий тим принципам свободи слова і преси, які ми визнаємо і практикуємо, бо якщо колись могла бути оправдана причина на таке обмеження для добра організації і суспільства, то такі причини можуть бути тільки перехідними і їх постійно треба перевіряти. Бувають бо випадки, наприклад, війна, що в інтересі безпеки і оборони країни треба ставити деякі найкращі обмеження для свободи преси і слова, але вони є тимчасові та їх скасування є, звичайно, першим кроком у повороті до нормальних обставин.

Саме в звітовому часі „Свобода“ зробила великий крок у цьому напрямі. Я міг би навести ряд конкретних прикладів. Деякі категорії вісток з деяких ділянок нашого суспільного життя, які раніше на підставі нез'ясованих ближче рішень належали до тих, що „не надаються до друку“, тепер знову появились у „Свободі“. У цьому ж звітовому часі в помітній для кожного формі і мірі поважно пошпирено право на свободу слова і думки для читачів газети, друкуючи їхні голоси, часто суперечні, на різні актуальні теми. Засада і твердження Франкліна, що „без свободи думки не може бути громадської мудрості“ та що „громадської свободи не може бути без свободи слова“ — не є для „Свободи“ пустою фразою, але провідним мотивом у її праці. Є наявні докази на те, що така практика Редакції виходить тільки на користь нашої інституції і нашої суспільності.

(Далі буде)

